

Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY PROSTKI TEKST JEDNOLITY

Uchwała Nr X/74/99 Rady Gminy w Prostkach
z dnia 30 czerwca 1999 r.

Zespół projektowy

mgr inż.. arch. Julian Giedych
mgr inż. arch. kraj. Renata Giedych
mgr inż. arch. kraj. Aleksandra Wiszniewska
mgr inż. Bogdan Leszczyński
mgr Jerzy Brzozowski

Warszawa, październik 1998 r.

Zmiany będące realizacją uchwał intencyjnych Rady Gminy Prostki nr XVIII.123.2020 z dnia 25.06.2020r. oraz nr XXII.139.2020 z dnia 23 listopada 2020r. oznaczono kursywą i zielonym kolorem czcionki.

ZMIANY STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY PROSTKI:

Zmiany 2004 r.

Zmiany 2006 r.

Uchwała Nr LVI/258/06 Rady Gminy Prostki

z dnia 27 września 2006 r.¹

Zmiany 2009 r.

Uchwała Nr LI/231/10 Rady Gminy Prostki

z dnia 19 lutego 2010 r.²

JT PROJEKTY - mgr inż. arch. Jerzy W. Talaga
w imieniu Wójta gminy - mgr Bożena Witkowska

Zmiany 2011 r.

Uchwała Nr XV/79/2011 Rady Gminy Prostki

z dnia 28 października 2011 r.³

dr inż. Dorota Tomaszewicz-Zaluska
w imieniu Wójta gminy - mgr Bożena Witkowska

Uchwała Nr XIX/99/2011 Rady Gminy Prostki

z dnia 29 grudnia 2011 r.⁴

Pracownia Projektowa „PLANIKA”

mgr inż. arch. Joanna K. Śmiarowska

w imieniu Wójta gminy - mgr Bożena Witkowska

Zmiany 2011 r. / 2012 r.

Uchwała Nr XXVII/151/2012 Rady Gminy Prostki

z dnia 27 lipca 2012 r.⁵

Zakład Usług Projektowych Architektoniczno – Urbanistycznych

mgr inż. arch. Edyta Skolimowska

w imieniu Wójta gminy - mgr inż. Agnieszka Zielazna

Zmiany 2012r.

Uchwała Nr XXX/174/2012 Rady Gminy Prostki

z dnia 29 października 2012r. ⁶

Skład zespołu autorskiego zmiany studium uwarunkowań
i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Prostki:

mgr inż. arch. Wiktor Panfiluk

mgr inż. arch. Katarzyna Reut - Jaworowska

mgr inż. arch. Teresa Kiejzik

mgr Bożena Gajewska

inż. Elżbieta Kępska

mgr Andrzej Lewandowski

mgr Zbigniew Bargielski

w imieniu Wójta gminy - mgr inż. Agnieszka Zielazna

Zmiany 2017r.

Zarządzenie zastępcze Wojewody Woj. Wamińskiego-Mazurskiego z dnia 09.12.2019r., znak: IGR-I.742.117.5.2018⁷

Przedsiębiorstwo Gospodarki Gruntami „Topoz” Maciej Wronka

mgr inż. Maciej Wronka

mgr inż. Emilia Gałuszka - Wronka

w imieniu Wójta gminy - mgr inż. Agnieszka Zielazna

Zmiany 2021r.-2022r.

Uchwała NrRady Gminy Prostki z dnia.....

mgr Monika Szczepanik

W imieniu Wójta gminy – mgr inż. Agnieszka Zielazna

SPIS TREŚCI

1.	CZĘŚĆ OGÓLNA.....	4
1.1	Przedmiot opracowania i podstawa opracowania	4
1.2	Metodyka opracowania	5
2.	PODSTAWOWE PROBLEMY ROZWOJU	6
2.1	Problemy środowiska przyrodniczego i kulturowego	6
2.2	Problemy społeczno-gospodarcze	6
2.3	Problemy struktury funkcjonalno-przestrzennej	7
2.4	Problemy obsługi technicznej i komunikacyjnej	7
3.	KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	8
3.1	Założenia główne przestrzennego i gospodarczego rozwoju gminy	8
3.2	Cele rozwoju gminy Prostki	8
3.3	Funkcje. Zasady zagospodarowania obszarów funkcjonalnych	10
3.3.1	Funkcje rolnicze - kierunki rozwoju przestrzennego	10
3.3.2	Funkcje leśne - zasady zagospodarowania przestrzennego	13
3.3.3	Funkcje wielokierunkowej działalności gospodarczej, w tym produkcyjnej	13
3.3.4	Funkcje turystyczne - zasady zagospodarowania przestrzennego	14
3.4	Zasady ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego	16
3.5	Zasady ochrony i kształtowania środowiska kulturowego	20
3.6	Zasady rozwoju infrastruktury technicznej	21
3.6.1	Zaopatrzenie w wodę	21
3.6.2	Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków	21
3.6.3	Gospodarka odpadami stałymi	23
3.6.4	Energetyka ciepła i gazownictwo	23
3.6.5	Elektroenergetyka	24
3.6.6	Telekomunikacja	27
3.6.7	Zasady rozwoju komunikacji	28
3.6.8	Zasady eksploatacji złóż kruszyw naturalnych.	30
3.6.9	Ograniczenia i wyłączenia spod zabudowy	32
3.6.10	Ochrona przeciwpowodziowa	34
3.6.11	Ochrona przed polem elektromagnetycznym.	34
3.6.12	Zasady działań w zakresie obrony cywilnej	35
4.	STREFY POLITYKI PRZESTRZENNEJ	37
4.1.	Strefa przekształceń przestrzennych i intensywnego rozwoju (I)	37
4.2.	Zachodnia strefa istniejącego zagospodarowania i aktywizacji gospodarczej (II A)	37
4.3.	Wschodnia strefa istniejącego zagospodarowania i aktywizacji gospodarczej (II B)	38
4.4.	Priorytety oraz szczegółowe kierunki zagospodarowania w strefach polityki przestrzennej	38
5.	USTALENIA W ZAKRESIE OBSZARÓW OBJĘTYCH OBOWIĄZKIEM SPORZĄDZENIA MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO. DZIAŁANIA OPERACYJNE.....	45
5.1	Obszary wymagające opracowania planów miejscowych	45
5.2	Obszary przestrzeni publicznej	45
5.3	Opracowania problemowe	46
6.	ZADANIA PONADLOKALNE REALIZUJĄCE CELE PUBLICZNE	47

1. CZĘŚĆ OGÓLNA

1.1 Przedmiot opracowania i podstawa opracowania

Przedmiotem opracowania jest studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Prostki wykonane w trybie ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 7 lipca 1994 r. (Dz.U. Nr 89, poz. 415).

Podstawę formalną opracowania stanowi umowa zawarta pomiędzy Urzędem Gminy w Prostkach (ul. 1-go Maja 36; 19-335 Prostki) a Narodową Fundacją Ochrony Środowiska w Warszawie (ul. Krzywickiego 9; 02-078 Warszawa) w dniu 7 kwietnia 1998 r.

Zmiany studium wykonane w 2005 r. w trybie ustawy o planowaniu zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. (Dz.U. Nr 80, poz. 717). Wykonawcą zmian jest firma projektowa JT Projekty z Grajewa.¹

Zmiany studium wykonane w 2009 r. w trybie ustawy o planowaniu zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. (Dz.U. Nr 80, poz. 717) w celu ustalenia terenu górniczego na działce nr 47/12 w obrębie Różyńsk Wielki. Zatwierdzone Uchwałą nr LI/231/10 z dnia 19 lutego 2010 r. w sprawie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Prostki.²

Zmiany studium wykonane w 2011 r. w celu włączenia działki o nr ewid. 22/8 w granice projektowanych struktur produkcyjno-usługowych. Zmiany zatwierdzone Uchwałą nr XV/79/2011 z dnia 28 października 2011 r. w sprawie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Prostki.³

Zmiany studium dla potrzeb lokalizacji farm wiatrowych wykonane w 2011 r. w trybie ustawy o planowaniu zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. (Dz.U. Nr 80, poz. 717 ze zm.). Wykonawcą zmian jest Pracownia projektowa „PLANIKA” Joanna Śmiarowska z siedzibą w Gdańsku.⁴

Podstawa prawna zmiany studium w 2012 r.:

- art. 3 ust.1 i art. 27 oraz art.10, ust. 2a. ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (j.t. Dz. U. z 2012r. Poz. 647);
- § 8 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118, poz. 1233);

¹ Zmiany studium zatwierdzone Uchwałą Nr LVI/258/2006 Rady Gminy w Prostkach z dnia 27 września 2006 r.

² Zmiany studium zatwierdzone Uchwałą Nr LI/231/10 Rady Gminy w Prostkach z dnia 19 lutego 2010 r.

³ Zmiany studium zatwierdzone Uchwałą Nr XV/79/2011 Rady Gminy w Prostkach z dnia 28 października 2011 r.

⁴ Zmiany studium zatwierdzone Uchwałą Nr XIX/99/2011 Rady Gminy w Prostkach z dnia 29 grudnia 2011 r.

⁵ Zmiany studium zatwierdzone Uchwałą Nr XXVII/151/2012 Rady Gminy w Prostkach z dnia 27 lipca 2012 r.

- *Uchwała Nr VI/24/11 Rady Gminy Prostki z dnia 24 lutego 2011 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Prostki.*

Zmiana Studium obejmuje obszar na którym przewiduje się rozmieszczenie urządzeń elektrowni wiatrowych o mocy powyżej 100 kW położony w części obrębów geodezyjnych. Krzywińskie, Olszewo i Nowaki. Niniejszą zmianę wprowadziła mgr inż. arch. Edyta Skolimowska - projektant Zakładu Usług Projektowych Architektoniczno – Urbanistycznych w Olecku.⁵

Zmiana studium wykonana w 2012 r., na podstawie Uchwały Nr XXI/111/2012 Rady Gminy Prostki z dnia 28 lutego 2012r. o przystąpieniu do zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego w celu zmian dotychczasowego przebiegu przez obszar gminy Prostki linii elektroenergetycznej 400 kV Ełk-Łomża, inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym.⁶

Zmiana Studium wykonana w latach 2021 - 2022, na podstawie Uchwały Rady Gminy Prostki Nr XVIII.123.2020 z dnia 25.06.2020r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Prostki oraz uchwały Rady Gminy Prostki Nr XXII.139.2020 z dnia 23 listopada 2020r. w sprawie zmiany uchwały Rady Gminy Prostki nr XVIII.123.2020 z dnia 25.06.2020r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Prostki.

1.2 Metodyka opracowania

Opracowanie wykonano zgodnie z wcześniej przyjętymi zasadami w układzie III-fazowym:

I Faza obejmowała problematykę określenia głównych uwarunkowań rozwoju zewnętrznych i wewnętrznych - diagnozę stanu.

II Faza obejmowała określenie możliwości rozwoju i określenia problemów głównych, zakończona syntezą diagnozy. W ramach fazy II przeprowadzono analizy problemowe oraz analizę szans i zagrożeń (SWOT)

III Faza obejmuje wykonanie projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Prostki.

⁶Zmiany studium zatwierdzone Uchwałą Nr XXX/174/2012 Rady Gminy Prostki z dnia 29 października 2012r.

2. PODSTAWOWE PROBLEMY ROZWOJU

Rozpoznanie obecnego stanu zagospodarowania przestrzennego w ramach diagnozy, opracowań analitycznych oraz wynikających z syntezy uwarunkowań stanowi podstawę do identyfikacji grup problemowych wymagających rozwiązania.

Identyfikację problemów głównych przedstawiono w zakresie:

1. problematyki środowiska przyrodniczego i kulturowego,
2. problematyki społeczno-gospodarczej,
3. problematyki kształtowania przestrzeni,
4. problematyki obsługi technicznej i komunikacji.

2.1 Problemy środowiska przyrodniczego i kulturowego

Problemy środowiska przyrodniczego wynikają z zanieczyszczenia środowiska w wyniku braku rozwiązań systemowych zarówno w gospodarce ściekowej jak i odpadami stałymi oraz wykorzystywaniu w ciepłownictwie tradycyjnych nośników energii. Zanieczyszczenia te powodują degradację wód powierzchniowych, punktową degradację powierzchni ziemi oraz zanieczyszczenie powietrza.

Problemy środowiska przyrodniczego polegają także na konieczności przestrzegania przepisów dotyczących ochrony prawnej terenów o wysokich walorach środowiska przyrodniczego (obszar chronionego krajobrazu). Występujące naruszenia prawne wymagają regulacji i stosownych działań formalnych.

Istnieje konieczność stworzenia spójnego systemu ochrony w oparciu o szersze uwarunkowania przyrodnicze (zewnętrzne).

Problemy środowiska kulturowego to eliminacja zjawisk deformacji krajobrazowej struktur przestrzennych, przeciwdziałanie niekorzystnym przekształceniom wiejskich jednostek osadniczych przez co powiększa się zjawisko utraty tożsamości kulturowej obszaru. Problem ten dotyczy przede wszystkim miejscowości, gdzie zlokalizowano zabudowę wielorodzinną byłych gospodarstw państwowych oraz miejscowości, gdzie rozwija się zabudowa letniskowa.

Poważnym problemem jest także postępująca degradacja elementów środowiska kulturowego, dotyczy to głównie zespołów dworsko-parkowych i cmentarzy.

2.2 Problemy społeczno-gospodarcze

Do głównych problemów w sferze społecznej zaliczyć należy:

- wysoką skalę bezrobocia strukturalnego, pomimo zauważalnych tendencji jego obniżania,
- niekorzystną strukturę demograficzną, której przejawem jest znaczny wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym i niewielki przyrost naturalny,

- niewystarczające wyposażenie w usługi (służba zdrowia, kultura oraz oświata).

W sferze gospodarczo-ekonomicznej główne problemy to przede wszystkim:

- dekapitalizacja majątku trwałego w sferze rolnictwa indywidualnego,
- rozpad majątku trwałego w sferze rolnictwa wielkoobszarowego.

2.3 Problemy struktury funkcjonalno-przestrzennej

Problemy struktury funkcjonalno-przestrzennej związane są z:

- występowaniem tendencji liniowego rozwoju struktur przestrzennych, czego objawem jest rozciąganie zabudowy przy niewypełnianiu linii istniejącej zabudowy,
- rozproszeniem obiektów i urządzeń usługowych w obrębie głównych jednostek osadniczych oraz brak wyraźne wykształconego centrum (Prostki).
- brakiem właściwych pod względem funkcjonalnym rozwiązań przestrzennych na obszarach zagospodarowania turystycznego, przy wyraźnej tendencji do nadmiernej koncentracji zainwestowania, której przyczyną są wadliwe standardy użytkowe.

2.4 Problemy obsługi technicznej i komunikacyjnej

Główne problemy w zakresie obsługi technicznej i komunikacji to:

- nie zadowalający poziom wyposażenia w infrastrukturę techniczną *obsługującą struktury osadnicze – rozwiązania ograniczają się do sieci kanalizacyjnej w Prostkach i Boguszech oraz osiedlach po PGR-owskich, a także sieci wodociągów wiejskich obejmujących około 80 % zwartej zabudowy w gminie,¹*
- brak rozwiązań technicznych dla obszarów wykazujących ożywienie inwestycyjne (turystyka),
- zły stan dróg przy relatywnie wystarczającej sieci drogowej.

3. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

3.1 Założenia główne przestrzennego i gospodarczego rozwoju gminy

Przyjmuje się zasadę zrównoważonego rozwoju (ekorozwoju) jako optymalny kierunek rozwoju społeczno-gospodarczego oraz przestrzennego gminy. Ekorozwój rozumiany jest jako zaspakajanie aspiracji cywilizacyjnych i rozwojowych społeczności lokalnej bez niszczenia i degradacji zasobów naturalnych, przy zachowaniu, również dla przyszłych pokoleń, bogactwa przyrody i trwałych wartości kultury.

3.2 Cele rozwoju gminy Prostki

Celem głównym jest zapewnienie wszechstronnego, trwałego rozwoju gwarantującego wzrost jakości poziomu życia przy zachowaniu równowagi pomiędzy sferą społeczną, ekologiczną i produkcyjną.

Rozwój ten powinien gwarantować sprawność funkcjonowania poszczególnych systemów tworzących strukturę przestrzenno-gospodarczo-społeczną gminy oraz zapewniać otwarcie na przyszłość przy zachowaniu obecnej wielkości i jakości zasobów przyrodniczych i kulturowych.

Ze względu na fakt, iż problem ochrony środowiska i wykorzystania jego zasobów stanowi integralną część procesów rozwojowych oraz na to że każda działalność człowieka odbywa się w środowisku przyrodniczym, dominujące formy działalności gospodarczej w gminie (leśnictwo i rolnictwo) powinny być ściśle uzależnione od jakości i zasobów środowiska przyrodniczego. Ochrona środowiska przyrodniczego odgrywa zatem podstawowe znaczenie dla rozwoju gminy.

Na określony wyżej cel główny składają się cele szczegółowe o przedstawionej niżej problematyce:

■ cele społeczne obejmujące:

- zapewnienie dogodnych warunków zamieszkania *tj. zapewnienia normatywnych warunków sanitarnych zamieszkania ludności w zakresie jakości powietrza atmosferycznego, poziomu hałasu, wibracji i oddziaływania pól elektromagnetycznych*⁶,
- zapewnienie właściwego wyposażenia w usługi niekomercyjne, szczególnie usługi zdrowia, kultury i oświaty (w związku z reformą systemu oświatowego w kraju),
- zapewnienie właściwych warunków wypoczynku,
- zapewnienie właściwego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i komunikację;

■ cele ekonomiczne obejmujące:

- rozwój lokalnego rynku pracy,

- rozwój małych i średnich przedsiębiorstw,
 - restrukturyzacja rolnictwa, w tym łagodzenie skutków bezrobocia (obecnie istniejącego i przyszłego związanego z przewidywanym zmniejszeniem się liczby gospodarstw indywidualnych),
 - wykorzystanie istniejącego majątku trwałego,
 - tworzenie warunków do rozwoju usług ponadlokalnych (turystyka),
 - tworzenie podstaw do aktywnych działań (w zakresie pozyskiwania inwestorów), których celem jest stworzenie obszaru funkcjonalnego rozwoju działalności produkcyjnej, magazynowej itp.,
 - *pozyskanie źródeł energii odnawialnej;*⁵
- cele przyrodnicze obejmujące:
- zachowanie istniejącej wielkości i jakości zasobów środowiska przyrodniczego przy racjonalizacji jego wykorzystania,
 - poprawa jakości wód powierzchniowych,
 - rekultywacja terenów zdegradowanych (wyrobitki i dzikich wysypiska śmieci),
 - redukcja emisji zanieczyszczeń do powietrza,
 - zachowanie obecnej struktury krajobrazu rolniczego (zadrzewienia, oczka wodne, tereny podmokłe, bagna, trwałe użytki zielone),
 - zachowanie unikatowych walorów przyrodniczych poprzez rozszerzenie zakresu ochrony prawnej (użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe);
- cele kulturowe obejmujące:
- zachowanie obiektów i obszarów dziedzictwa kulturowego prawnie chronionych,
 - rozszerzenie zakresu ochrony prawnej,
 - zachowanie lub rehabilitacja wiejskiego krajobrazu kulturowego (osadniczego), w świetle niekorzystnych działań w przeszłości (byłe PGR-y) oraz obecnej potrzeby rozwoju zabudowy letniskowej,
 - zapobieganie dalszym niekorzystnym zjawiskom dewastacji cennych obiektów środowiska kulturowego (cmentarze i zespoły dworsko-parkowych);
- cele przestrzenne obejmujące:
- utrzymanie i zapewnienie harmonijnego rozwoju struktur przestrzennych jednostek osadniczych o wyraźnie zachowanym układzie przestrzennym (optymalna koncentracja zabudowy w obecnych granicach zainwestowania miejscowości),
 - racjonalizacja zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego (określenie standardów

użytkowych przeciwdziałających degradacji środowiska przyrodniczego i kulturowego),

- uporządkowanie podstawowych struktur przestrzennych gminy w zakresie obsługi komunikacyjnej,
- zapewnienie możliwości rozwojowych poszczególnym strukturom osadniczym oraz właściwy rozwój struktur usługowo-produkcyjnych związanych z realizacją (wdrożeniem) celów ekonomicznych.

3.3 Funkcje. Zasady zagospodarowania obszarów funkcjonalnych

Dotychczasowa struktura funkcjonalna gminy Prostki oraz wyniki przeprowadzonych prac analitycznych, w tym synteza uwarunkowań determinujących jej rozwój, potwierdzają utrzymanie następujących funkcji podstawowych:

- funkcje gospodarki rolnej,
- funkcje gospodarki leśnej,
- funkcje wielokierunkowej działalności gospodarczej w tym przemysłowej.

Za funkcję uzupełniającą uważa się turystykę i rybactwo.

Funkcje towarzyszące funkcjom podstawowym to funkcja mieszkaniowa i funkcje obsługi w zakresie rozwoju usług, komunikacji i infrastruktury technicznej (*w tym farmy wiatrowe*)⁴.

3.3.1 Funkcje rolnicze - kierunki rozwoju przestrzennego

Predyspozycje do uznania tej funkcji za wiodącą wynikają z :

- struktury użytkowania gruntów w gminie Prostki. W łącznej powierzchni gminy wynoszącej 23047 ha użytki rolne stanowią ok. 64%. W strukturze użytków rolnych użytki zielone stanowią ok. 30%. Strukturę powyższą należy uznać za stabilną (analiza zmian w strukturze użytków rolnych w latach 1984-95 patrz diagnoza),
- rolniczych tradycji terenu,
- jakości użytków rolnych, to znaczy z występowania zwartych, dużych kompleksów żyznych gleb klas bonitacji III i IVa, z występowaniem na terenie całej gminy mniejszych kompleksów klasy IVb,
- struktury władania użytków rolnych. Na ogólną liczbę użytków rolnych w gminie wynoszącą 14824 ha we władaniu rolników indywidualnych jest 7268 ha. Wzrasta jednocześnie w sposób dynamiczny ilość użytków rolnych będących w użytkowaniu rolników indywidualnych w formie dzierżaw krótko- i średnioterminowych. Wg stanu na 1.01.98 (materiały

diagnozy) łączna powierzchnia użytków rolnych będąca we władaniu rolników indywidualnych wzrosła do ok. 75% ogólnej powierzchni użytków rolnych,

- struktury wielkości gospodarstw indywidualnych. Średnia wielkość gospodarstwa indywidualnego wynosi około 14,28 ha z czego na użytki rolne przypada 13,04 ha. Największa liczba gospodarstw występuje w grupach wielkości 10-15, 15-20, 20-30, 30-50 ha, co stanowi 6976 ha ogólnej powierzchni użytków rolnych. Należy odnotować fakt występowania 24 gospodarstw o wielkości ponad 50 ha, w których użytkowaniu znajduje się około 3600 ha,
- struktury zatrudnienia mieszkańców. Przeważający procent mieszkańców gminy (ok. 40%-patrz diagnoza) utrzymuje się z rolnictwa. Dodatkowo, przeważająca część bezrobotnych to osoby poprzednio zatrudnione w sektorze państwowym rolnictwa.

Dotychczasowa struktura produkcji rolnej w gospodarstwach indywidualnych posiada charakter mieszany (produkcja roślinna i zwierzęca jednocześnie). W gospodarstwach wielkoobszarowych prowadzona jest specjalizacja w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej w zależności od położenia na obszarze gminy.

Zasada zagospodarowania przestrzennego polega na wyodrębnieniu trzech grup obszarów funkcjonalnych o zróżnicowanych zasadach użytkowania:

- ▶ obszary o dominacji funkcji rolniczej,
- ▶ obszary o preferowanej funkcji rolniczej,
- ▶ obszary wielofunkcyjnego rozwoju wsi.

Rozmieszczenie przestrzenne w/w obszarów funkcjonalnych determinowane jest uwarunkowaniami środowiska przyrodniczego czyli przede wszystkim: jakości gleb, ukształtowania terenu oraz stosunków wodnych.

Ogólne zasady zagospodarowania przestrzennego:

- ▶ Obszary o dominacji funkcji rolniczej:
 - utrzymanie dotychczasowego użytkowania rolniczego terenu,
 - zachowanie dotychczasowego pastwiskowo-łąkarskiego użytkowania gruntów organicznych (zapobieganie utracie wartości produkcyjnych gleb organicznych),
 - strefa bezinwestycyjna (poza jednostkami osadniczymi i obszarami wskazanymi w dalszej części studium - patrz punkt 4.4),
 - optymalna koncentracja zabudowy w obecnych granicach miejscowości, ze wskazaniem zwiększenia zwartości układu mające na celu ograniczenie tendencji rozwoju liniowego jednostek osadniczych,
 - w granicach miejscowości dopuszcza się nową zabudowę zagrodową i mieszkaniową

oraz zabudowę na potrzeby rolnictwa (przechowalnie, magazyny, mieszalnie pasz itp.) oraz jego obsługi,

- preferowane wykorzystanie istniejącego majątku trwałego dla celów rolniczych, zgodnie z standardami określonymi w pkt. 3.3.3 niniejszego opracowania,
- *w zachodniej części gminy dopuszcza się lokalizację farm wiatrowych.*⁴

► Obszary o preferowanej funkcji rolniczej:

- preferowane dotychczasowe użytkowanie rolnicze terenów z dopuszczeniem jego zmian dla potrzeb innych funkcji wiodących i towarzyszących,
- *w zachodniej części gminy dopuszcza się lokalizację farm wiatrowych,*⁴
- leśnictwo na obszarach wytyczonych granicą rolno-leśną,
- turystyka w rejonach jeziora Rajgrodzkiego,
- optymalna koncentracja zabudowy w obecnych granicach miejscowości, ze wskazaniem zwiększenia zwartości układu mające na celu ograniczenie tendencji rozwoju liniowego jednostek osadniczych,
- w granicach miejscowości dopuszcza się nową zabudowę zagrodową i mieszkaniową, a także inwestycje związane z obsługą rolnictwa oraz inwestycje do celów pozarolniczych,
- *w północno – zachodnim obszarze gminy w części obrębów geodezyjnych Krzywińskie, Olszewo i Nowaki dopuszcza się lokalizację urządzeń elektrowni wiatrowych,*⁵
- we wschodniej części gminy (obwód Długosze, Kopijki, Wiśniowo Elckie), dopuszcza się możliwość rozwoju zabudowy kolonijnej zagrodowej dla potrzeb gospodarstw rolnych o powierzchni powyżej 25 ha, jednocześnie preferuje się przy jej lokalizacji wykorzystanie istniejących siedlisk (opuszczonych),
- dopuszcza się możliwość rewitalizacji istniejących zespołów dworskich i dworsko-parkowych do celów poza rolniczych (preferowana funkcja turystyczna),
- optymalne wykorzystanie istniejącego majątku trwałego, zgodnie ze standardami określonymi w pkt. 3.3.3 niniejszego opracowania.

► Obszary wielofunkcyjnego rozwoju wsi:

- preferowany rozwój zabudowy mieszkaniowej, zagrodowej, letniskowej oraz na potrzeby usług, handlu i działalności produkcyjnej w powiązaniu z istniejącą siecią osadniczą,
- *preferowany rozwój budownictwa letniskowego oraz usług związanych z turystyką i wypoczynkiem we wsiach: Bogusze, Ciernie, Cisy, Dąbrowskie, Długochorzele,*

Dybowo, Gorczyce, Guty Rożyńskie, Krzywe, Rożyńsk Wielki, Taczki, Zawady-Tworki i Żelazki,¹

- dopuszcza się rozwój struktur rekreacyjno-turystycznych i produkcyjno usługowych poza obszarami jednostek osadniczych, zgodnie ze standardami określonymi w punkcie 4.4 niniejszego studium,
- dopuszcza się możliwość stworzenia zbiorników retencyjnych na rzece Różynce i Różanicy wraz z turystycznym użytkowaniem ich brzegów zgodnie z zasadami określonymi w punkcie 4.4.

3.3.2 Funkcje leśne - zasady zagospodarowania przestrzennego

Leśnictwo należy do grupy funkcji podstawowych, wynika to z udziału powierzchni leśnych (ok.24%) w ogólnej powierzchni gminy, co w liczbach bezwzględnych wynosi 5484 ha.

Zdecydowana większość lasów należy do Skarbu Państwa (ok. 92% ogólnej powierzchni lasów w gminie). Przewidywane zalesianie gruntów porolnych w istotny sposób zmieni strukturę użytkowania obszaru gmin, co w efekcie w okresie perspektywicznym spowoduje wzmocnienie funkcji gospodarki leśnej.

Zasady zagospodarowania przestrzennego polegają na:

- utrzymaniu zasięgu przestrzennego terenów leśnych wynikającego z uwarunkowań naturalnych,
- zwiększeniu powierzchniowym istniejących obszarów leśnych drogą zalesień obszarów rolnych w granicy rolno-leśnej, w pierwszej kolejności preferowane dolesienia na obszarach oznaczonych w studium,
- zmianie struktury użytkowania terenów leśnych polegającej na zwiększeniu zasięgu lasów ochronnych,
- przystosowanie przydatnych kompleksów leśnych, wyznaczonych na podstawie analiz szczegółowych, do pełnienia funkcji turystycznych i rekreacyjnych (ścieżki rowerowe, szlaki piesze, punkty widokowe – *Ciernie¹*, miejsca piknikowe – *Dąbrowskie, Dybowo, Jebramki, Popowo, Prostki, Żelazki¹*).

Wymienione wyżej zasady mogą być wprowadzone jedynie na podstawie obowiązujących planów zagospodarowania przestrzennego.

3.3.3 Funkcje wielokierunkowej działalności gospodarczej, w tym produkcyjnej

Zakłada się utrzymanie i selektywny rozwój występujących w ograniczonym zakresie funkcji produkcyjnych oraz magazynowej. Występująca na terenie gminy produkcja prze-

mysłowa o charakterze rolno-spożywczym, drzewnym oraz produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych, skoncentrowana jest w miejscowości Prostki.

Zasady zagospodarowania przestrzennego, w tym rozmieszczenia przestrzennego poszczególnych elementów funkcjonalnych, dostosowane winny być, w zależności od charakteru produkcji, do uwarunkowań lokalnych.

Zakłada się możliwość wykorzystania niezagospodarowanego majątku trwałego do organizacji produkcji lub składowania pod warunkiem zabezpieczenia podstawowych warunków w zakresie infrastruktury, czyniących działalność gospodarczą bezpieczną dla środowiska.

Zakłada się stworzenie obszarów specjalnych dla rozwoju funkcji produkcyjnych w tzw. Paśmie Przyspieszonego Rozwoju. W Paśmie tym wyznacza się następujące obszary:

- Bobry,
- *Popowo – Krupin,*
- *Niedźwiedzkie,¹*
- Prostki-Bogusze,
- *Prostki – Niedźwiedzkie.*

Aktywizacji wymaga obszar „Osiedle Leśne” w *Prostkach¹* o dogodnych warunkach lokalizacji w stosunku do sieci drogowej oraz pełnym wyposażeniu w media.

Zakłada się wykorzystanie złóż surowców mineralnych (kruszywa) występujących w znacznych ilościach w rejonie miejscowości: Bobry, Czyprki, Długochorzele, Lipińskie Małe, Miłusze, Niedźwiedzkie, Ostryków, Rożyńsk Wielki, Żelazki.¹

Utrzymuje się swobodę lokalizacji dla drobnej produkcji o niskim wskaźniku zatrudnienia w istniejącej strukturze osadniczej na warunkach określonych wyżej.

3.3.4 Funkcje turystyczne - zasady zagospodarowania przestrzennego

Turystykę uważa się za funkcję uzupełniającą. Z przeprowadzonych analiz oraz walo-ryzacji tematycznych obszaru gminy (środowiska przyrodniczego, środowiska kulturowe-go) wynika, że stanowić będzie ona rolę znaczącą, ale nie podstawową dla gospodarki gmi-ny. Gmina stanowi obszar przejściowy, otwarty będący „wejściem” w atrakcyjne turystycz-nie Obszary Wielkich Jezior Mazurskich, Puszczy Augustowskiej, Puszczy Piskiej, Bagien Biebrzańskich.

Gmina pełnić może funkcję obsługi turystyki wędrownej kwalifikowanej, przede wszystkim krajoznawczej, oraz odgrywać znaczną rolę w organizacji turystyki pobytowej o znaczeniu lo-kalnym.

Rozpatrując szansę rozwoju tej funkcji gospodarczej na tle szerszych (ponadlokalnych) uwarun-

kowań nie będzie ona stanowić funkcji podstawowej.

Zasady zagospodarowania przestrzennego wynikające z predyspozycji obszaru (udokumentowane pracami analitycznymi) sprowadzają się do określenia głównych i uzupełniających terenów dla rozwoju tej formy aktywności gospodarczej. Funkcję obszarów głównych przypisano następującym terenom:

1. zachodnio-południowej części gminy obejmującej miejscowości: Ciernie, Czyprki, Dybowo, Guty Rożyńskie, Jebramki, Rożyńsk Wielki, oraz rozległe kompleksy leśne, planowane zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, jeziora Dybowskie i Borowe, a także malownicze tereny rolnicze;
2. centralnej części gminy obejmującej miejscowości Bogusze, Lipińskie Małe, Ostrykół, Prostki- *Niedźwiedzkie* – *wzdłuż rzeki Elki¹*, w skład którego wchodzi także rozległe kompleksy leśne i okolice jeziora Toczyłowo,
3. wschodniej części gminy w rejonie miejscowości Cisy, *Kopijki¹*, Krzywe, *Wiśniowo*, *Zawady¹* oraz jeziora Krzywe i Rajgrodzkie.

Natomiast funkcje obszarów uzupełniających nadano następującym obszarom:

1. okolicom jeziora Długochwały z miejscowościami Długochorzele, Gorczyce i *Sokółki¹*,
2. kompleksowi leśnemu "Borki" wraz z miejscowościami *Glinki¹*, Miechowo i Kibisy,
3. kompleksowi leśnemu "Długosze" we wschodniej części gminy wraz z miejscowościami Długosze i Kopijki.

Powyższe obszary główne i uzupełniające łączy układ sieciowy „infrastruktury turystycznej” w postaci ścieżek rowerowych, szlaków i ścieżek pieszych, szlaków wodnych oraz tras dla turystyki kołowej o odpowiednim wyposażeniu techniczno-usługowym. Układ ten łączy także teren gminy z regionem i obszarami otaczającymi.

Obszary główne i uzupełniające „nakładają się” na obszary działalności gospodarczej o charakterze rolniczym i leśnym. Jednakże ze względu na fakt, iż w większości użytki rolne, wchodzące w skład tych obszarów, posiadają niską produktywność, pojawienie się sytuacji konfliktowych nie jest przewidywane, szczególnie, gdy na obszarach tych, także leśnych, zastosowane zostaną racjonalne zasad zagospodarowania.

Główne zasady kształtowania infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej na terenie gminy Prostki są następujące:

- dostosowanie skali i formy architektonicznej zabudowy o funkcji rekreacyjnej i turystycznej do regionalnej formy zabudowy,
- preferowane wiązanie zabudowy turystyczno-rekreacyjnej z istniejącymi układami osadniczymi z wyjątkiem możliwości utworzenia nowych struktur turystycznych w rejonie jeziora

Rajgrodzkiego i Toczyłowo, a także w rejonie wsi Guty Różyńskie (obszar położony wewnątrz kompleksu leśnego Rożyńsk oraz na wschodnim brzegu rzeki Elk w rejonie miejscowości Prostki),

- w miejscowościach o dominującej i towarzyszącej funkcji turystycznej oraz dla nowych struktur konieczna jest organizacja: ogólnodostępnych kąpielisk, i infrastruktury rekreacyjnej (sportowej) - przy liczbie użytkowników powyżej 100 osób,
- dla wymienionych powyżej obszarów węzłowych i uzupełniających, ze względu na istniejące warunki środowiska przyrodniczego, określono następujące graniczne wartości pojemności turystycznej (całkowita, maksymalna liczba użytkowników: mieszkańcy i turyści):
 - zachodnio-południowy :jezioro Dybowskie - 2000^l osób, jezioro Borowe - 1000 osób,
 - centralny - jezioro Toczyłowo – 1000^l osób,
 - wschodni -jezioro Krzywe – 1000^l osób, jezioro Rajgrodzkie – 1500^l osób,
 - jezioro Długochwały – 1000^l osób,
- dla projektowanych struktur turystycznych ustala się konieczność rozwiązania gospodarki wodno-ściekowej zgodnie z zasadami zawartymi w punkcie 3.6 niniejszego studium, oraz stosowania standardów dotyczących zagospodarowania terenu zawartych w punkcie 4.4.

3.4 Zasady ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego

Zasady ochrony środowiska na obszarze gminy oparto na istniejącym systemie ochrony prawnej, który rozszerzono o elementy wynikające z prowadzonych niezależnie analiz środowiska przyrodniczego.

Obszary chronionego krajobrazu obejmującego gminę Prostki:

Na terenie gminy znajdują się obszary o różnych typach ekosystemów, wyróżniające się krajobrazowo. Należą one do obszarów Chronionego Krajobrazu:

1. *Obszar Chronionego Krajobrazu Wzgórz Dybowskich – ~~Rozporządzenie nr 134 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 12.X.2008 r. – zmienionego Rozporządzeniem nr 97 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 31 lipca 2009 roku w sprawie zmiany granic Obszaru Chronionego Krajobrazu Wzgórz Dybowskich~~ Uchwała Nr XXVIII/437/21 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 29 czerwca 2021r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Wzgórz Dybowskich (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z dnia 28.07.2021r. poz. 2977).*

2. *Obszar Chronionego Krajobrazu Pojezierza Elckiego ² – ~~Rozporządzenie nr 154 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 24.XII.2008 r.~~ Uchwała Nr VII/126/11 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 24.05.2011r.⁵ z późn. zm.*

3. *Obszar Chronionego Krajobrazu Jezior Rajgrodzkich – Rozporządzenie nr 156 Wojewo-*

dy Warmińsko-Mazurskiego z dnia 24.XII.2008 r.

Obszary Chronionego Krajobrazu stanowią 33% powierzchni gminy. Lokalizacja i granice obszarów są określone na rysunku Studium Gminy Prostki.²

W granicach gminy Prostki występują dwa jednoobiektywne pomniki przyrody, objęte ochroną na mocy Zarządzenia Nr 11/86 Wojewody Suwalskiego z dnia 14 kwietnia 1986 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody tworów przyrody i ich skupień (Dz. Urz. Woj. Suwalskiego Nr 8, poz. 54 z 28.04.1986r.) oraz Rozporządzenia Nr 222/98 Wojewody Suwalskiego z dnia 14 grudnia 1998 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody tworów przyrody i ich skupień (Dz. Urz. Woj. Suwalskiego Nr 74 poz. 510 z 1998 r.). Są to:

- 1. Dąb szypułkowy *Quercus robur* (obwód: 500 cm, wysokość 30 m), wieś Ostrykół, rok uznania: 1986r., nr ewidencyjny: 101.*
- 2. Dąb szypułkowy *Quercus robur* (obwód: 317 cm, wysokość 23 m), wieś Ostrykół, rok uznania: 1998r., nr ewidencyjny: 548.*

W oparciu o nadrzędny (krajowy) system obszarów chronionych stanowiący szkielet układu oraz w oparciu o występujące, cenne zasoby środowiska przyrodniczego tworzy się spójny system ochrony środowiska przyrodniczego na terenie gminy. Na system składają się:

- obszary węzłowe,
- obszary uzupełniające,
- korytarze ekologiczne.

System ten ma zapewnić zachowanie możliwości migracji gatunków (korytarze ekologiczne) z obszarów węzłowych (kompleksy leśne, jeziora, ekstensywnie użytkowane tereny rolnicze, z przewagą łąk i pastwisk uzupełnianych oczkami wodnymi, terenami podmokłymi i zadrzewieniami śródpolnymi) na obszary otaczające, intensywniej użytkowane (obszary rolnicze z przewagą pól, obszary zabudowy). System zapobiega także izolacji wartościowych przyrodniczo obszarów, co mogłoby prowadzić do ich degradacji. Stworzenie możliwości migracji gatunków sprzyja samoregulacji ekosystemów i ich wzbogaceniu gatunkowemu.

Na terenie gminy Prostki istnieją następujące obszary węzłowe:

- kompleks leśny w zachodnio-południowej części gminy,
- kompleks leśny Borki w zachodnio-północnej części gminy,
- kompleks leśny w centralnej części gminy,
- kompleks Długosze, we wschodnio-południowej części gminy,
- kompleks Wiśniowo, położony w wschodnio-północnej części gminy.

Obszary uzupełniające to obszary cenne przyrodniczo znajdujące się poza obszarami wę-

złowymi. W większości są to zwarte kompleksy łąk i pastwisk wraz z zadrzewieniami i zalesieniami oraz oczkami wodnymi.

Na obszarach węzłowych i uzupełniających ustala się następujące, ogólne zasady zagospodarowania terenu:

- preferuje się utrzymanie obecnego sposobu użytkowania terenu,
- dopuszcza się zmiany użytkowania rolniczego na leśne na obszarach wyznaczonych granicą rolno-leśną,
- *obszar przewidywany pod lokalizację urządzeń elektrowni wiatrowych pozostaje w użytkowaniu rolniczym,*⁵
- dopuszcza się zmiany użytkowania rolniczego na turystyczne dla obszarów wymienionych w punkcie 3.3.4, w trybie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na zasadach określonych w punkcie 3.6 i określonych standardach zagospodarowania przestrzennego wynikających z punktu 4.4 niejszego studium,
- dopuszcza się tworzenie liniowych urządzeń infrastruktury rekreacyjnej wraz z ich niezbędnym zapleczem (punkty widokowe, miejsca piknikowe, deszczochrony, parkingi itp.).

Korytarze ekologiczne stanowią przede wszystkim rzeki i inne ciekі wraz z terenami sąsiednimi o niskiej intensywności użytkowania (łąki i pastwiska, laski). *Zgodnie z regulacjami zawartymi w aktach ustanawiających obszary chronionego krajobrazu, należy utrzymywać i w razie konieczności odtwarzać lokalne i regionalne korytarze ekologiczne celem zachowania dróg migracji gatunków.*

Na terenie korytarzy ekologicznych uważa się za konieczne utrzymanie biologicznej obudowy cieków wodnych w postaci łąk, pastwisk, zadrzewień i zakrzewień. W wypadku gdy istnieje taka możliwość należy dążyć do zmiany użytkowania terenów w obszarze korytarzy ekologicznych na opisane powyżej.

W ramach określonego powyżej systemu przyrodniczego należy objąć ochroną prawną w postaci zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych obszary najcenniejsze.

Postulowane jest utworzenie następujących użytków ekologicznych:

1. użytek ekologiczny w zachodniej części gminy, obejmujący kompleks leśny porastający pagórek o nazwie „Góra Różynka” oraz tereny trwałych pastwisk poprzedzielany niewielkimi lasami, otaczające pagórek; obszar ten jest ekstensywnie użytkowany;
2. użytek ekologiczny we wschodniej części gminy w okolicach kompleksu leśnego Wiśniowo; użytek ten obejmuje obszary trwale podmokłe, nieużytkowane;

3. użytki ekologiczne na terenie stanowiącym własność Administracji Lasów Państwowych, projektowane przez leśników w ramach rusztu ekologicznego; obszary te przede wszystkim bagna, oczka śródlęsne; występują w kompleksie Dybowskim (w zachodniej części gminy) oraz w kompleksie Prostki i Ostryków (w centralnej części gminy).

Ustanowienie użytków 1 i 2 powinno być poprzedzone i potwierdzone studiami przyrodniczymi, do czasu ich wykonania nie należy zmieniać ani intensyfikować sposobu ich użytkowania.

Proponowane do utworzenia zespoły przyrodniczo-krajobrazowe to:

1. zespół Lipińskie-Ostryków, położony w centralnej części gminy, postulowany ze względu na zachowanie istniejącego użytkowania terenów nad rzeką Ełk oraz unikatowe w skali gminy cechy zabudowy, a także ze względu na nagromadzenie zabytków i miejsc o znaczeniu historycznym;
2. zespół Dąbrowskie, położony także w centralnej części gminy, wyróżniający się owalnym układem zabudowy, którego centrum stanowi bezodpływowe jezioro Dąbrowskie oraz zabudowę z okresu przedwojennego zatopioną w starodrzewie;
3. zespół Krzywe, położony nad jeziorem Krzywym we wschodniej części gminy, obejmuje on wieś Krzywe zbudowaną w kształcie owalnicy, której centrum stanowi jezioro Krzywe, charakterystyczna jest także zabudowa z okresu przedwojennego.

Szczegółowe granice tych obszarów oraz sposób ich zagospodarowania należy określić w planach miejscowych.

W studium ustanawia się następujące zasady ogólne zagospodarowania terenów w granicach zespołów:

- zachowanie typowego układu zabudowy,
- zachowanie istniejącej linii zabudowy oraz jej architektonicznego charakteru,
- zachowanie typowego układu zabudowań na terenie siedlisk.

Obok form ochrony prawnej wprowadza się także ochronę środowiska poprzez minimalizację negatywnego wpływu działalności człowieka na środowisko, której celem jest przede wszystkim zachowanie lub poprawa jakości środowiska przyrodniczego.

Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej oraz gospodarki odpadami stałymi są podstawowymi elementami tej ochrony.

Z powyższym problemem łączy się ustalenie standardów użytkowych terenów przewidzianych pod zainwestowanie, a mianowicie zapewnienie minimalnych powierzchni pozwalających na odprowadzenie ścieków do ziemi w wypadku realizacji indywidualnych oczyszczalni ścieków, i bezwzględny obowiązek komplementarnych realizacji obiektów i zespołów (zwłasz-

cza produkcyjnych) o charakterze komercyjnym (zgodnie z zapisami punktu 4.4. niniejszego studium).

3.5 Zasady ochrony i kształtowania środowiska kulturowego

Zakłada się rozszerzenie zakresu prawnego ochrony cennych elementów środowiska kulturowego poprzez wpisanie ich do rejestru zabytków. Dotyczy to zespołów dworskich i dworsko-parkowych w Bobrach, Glinkach, Kobylinie, ~~Kosinowie~~ i Miechowie; zespołu obozowisk z późnego paleolitu w Boguszach, cmentarza w Miłuszach oraz obiektów mieszkalnych w Długoszach i Kosinowie.

W Kosinowie wpisane do rejestru zabytków są:

- *Park wraz z przyległym terenem zabudowy dawnego sadu na podstawie decyzji KL.WKZ 534/181/D/88 z dnia 12.11.1988 r.⁶*
- *Dwór na podstawie decyzji z dnia 10.05.1968 r.⁶*

Ochroną objąć należy struktury osadnicze o zachowanym układzie przestrzennym i minimalnym stopniu deformacji krajobrazowej (Ostryków, Dąbrowskie, Krzywe, Lipińskie Małe).

Dla obiektów archeologicznych posiadających własną formę przestrzenną należy wyznaczyć strefy ekspozycji widokowej, w obrębie których nie należy sytuować zabudowań ani roślinności wysokiej.

Na terenie gminy Prostki występują ~~dwie~~ wymienione poniżej drogi o numerach ~~1680N i 1868N~~, które ujęte są w ewidencji zabytków jako obiekty typowane do ochrony krajobrazowej. Ochroną objęte jest ~~są~~ zadrzewienia jako ~~aleje~~ przydrożne o najwyższych, wybitnych i wyróżniających się walorach historyczno-przyrodniczo-krajobrazowych.

Lp.	Numer drogi	Przebieg drogi	Droga lub odcinek drogi typowany do ochrony
1.	667N	Nowa Wieś Elcka – Drygały – Biała Piska	Cały przebieg
2.	1680N	droga kraj. nr 58 – Skarżyn – Sokoły – Jeziorno – Marchewki – Prostki	Na całej długości
3.	1868N	Bajtkowo – Śniepie – Borki – Bobry – droga nr 65	Na całej długości
4.	1870N	droga nr 1680N (Sokółki) – Kobylin – Niedźwiedzkie – Ostryków – Prostki	Odcinek Kobylin – Miłosze
5.	1872N	Elk – Wiśniowo Elckie – Kopijki – granica woj. (Rajgród)	Na całej długości
6.	1921N	droga woj. nr 667 (Rakowo Małe) – Różyński Wielki – Guty Różyńskie – Wojtele	Na całej długości
7.	1933N	Wysokie (droga nr 16) – Pisanica – Sypitki – Wiśniowo Elckie – droga nr 1872N	Na całej długości
8.	1935N	Laski Małe – Krzywe – droga nr 1872N	Na całej długości

Ponadto, do wojewódzkiej ewidencji zabytków została włączona droga brukowa położona w miejscowości Prostki ul. 1-go Maja, obejmująca działki o nr ewid. 503/2, 269, 381 w obrębie

geodezyjnym Prostki.

Powyższa informacja wymaga uwzględnienia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego⁶.

Wszelkie prace ziemne w obrębie udokumentowanych stanowisk archeologicznych, prace remontowe, modernizacyjne i rewaloryzacyjne obiektów zabytkowych, wymagają ~~zgody odnośnego organu służby konserwatorskiej~~ *uzyskania pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków⁶.*

Należy rozszerzyć zakres dokumentowania cennych obiektów środowiska kulturowego. Pracami dokumentacyjnymi należy objąć przede wszystkim zespoły dworsko-parkowe i dworskie, rozszerzenia wymaga także zakres prac archeologicznych. Obecnie tylko 30 % gminy zostało objęte takimi badaniami.

3.6 Zasady rozwoju infrastruktury technicznej

3.6.1 Zaopatrzenie w wodę

W celu poprawy jakości życia mieszkańców gminy oraz tworzenia lepszych warunków dla rozwoju działalności gospodarczej (np. agroturystyka) należy dążyć do zwodociągowania jak największej liczby budynków mieszkalnych i gospodarstw wiejskich. Realizować to należy w oparciu o ~~modernizację zawężonej, wytypowanej liczby ujęć ze względu na wysokie koszty uzdatniania wody istniejącą i zmodernizowaną infrastrukturę wodociągową. Jako właściwe do modernizacji wskazuje się ujęcia w Prostkach, Wiśniowie Elekim, Bobrach, Borkach, Dybówku i Różyńsku Wielkim.⁺ W oparciu o w/w ujęcia należy uzbrajać pozostałe jednostki osadnicze. Jako pierwszoplanowe należy traktować doprowadzenie wody do miejscowości Długochorzele, Gorczyce, Guty Rożyńskie, Kurzątki, Lipińskie, Marchewki, Ostryków i Wojtełe oraz Osiedle Leśne w Prostkach⁺ gdzie występuje jej deficyt.~~

~~W perspektywie przewiduje się połączenie wodociągu Prostki z systemami zaopatrzenia w wodę w Elku i Grajewie.⁺~~

~~Zmodernizowane zostały ujęcia w Prostkach, Borkach i Bobrach. Zgodnie z Koncepcją modernizacji sieci wodociągowej na terenie gminy Prostki, na ujęciach w Prostkach i Borkach zostanie oparty system wodociągowy gminy.~~

3.6.2 Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków

~~Obecnie oczyszczanie ścieków na terenie gminy Prostki opierało się głównie na oczyszczalni w Prostkach przystosowanej do odbioru ścieków odprowadzanych kanalizacją grawitacyjną oraz ścieków dowożonych (w sytuacjach awaryjnych istnieje możliwość dowożenia ścieków do oczyszczalni w Elku i Grajewie) oraz oczyszczalni ścieków w Wiśniowie Elekim i Bobrach (ob-~~

~~ślugujących te miejscowości). Oczyszczalnie w Glinkach i Miechowie są wyeksploatowane, o przestarzałej technologii – do likwidacji.~~

System oczyszczania ścieków na terenie gminy Prostki funkcjonuje w oparciu o oczyszczalnię ścieków w Prostkach, obsługującą obszar aglomeracji Prostki oraz w oparciu o lokalne oczyszczalnie ścieków na pozostałym obszarze gminy.

Na terenie gminy Prostki wyznaczona jest aglomeracja Prostki ~~przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego zgodnie z uchwałą nr XXII.141.2020 Rady Gminy Prostki w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji (Dz. Urz. Woj. Warm. – Maz. z dnia 26.01.2021r. poz. 377). Aglomeracja Prostki z oczyszczalnią ścieków w miejscowości Prostki, obejmuje obszar miejscowości terenu gminy Prostki: Prostki, Bogusze, Taczki, Rożyńsk Wielki, Cierń, Dybowo, Dybówko, Guty Rożyńskie, Glinki, Długochorzele, Marchewki, Gorzyce, Bobry, Miłosze, Sokółki, Kobylin, Niedźwiedzkie, Sołtmany, Ostrykół, Lipińskie Małe, Krupin, Dąbrowskie, Długosze, Wiśniowo Elekie, Kopijki, Katarzynowo, Cisy, Krzywe, Zawady, Tworki, Kurzątki. Na terenie aglomeracji przewiduje się odprowadzenie ścieków do jednej oczyszczalni w Prostkach. oraz likwidację istniejących oczyszczalni w Wiśniowie Elekim i Bobrach. poprzez istniejącą sieć kanalizacji sanitarnej.~~

Na terenie aglomeracji ~~dopuszczalne jest stosowanie dopuszczalna jest eksploatacja indywidualnych systemów odprowadzania ścieków, szczelnych zbiorników na nieczystości ciekłe i wywóz nieczystości przez wyspecjalizowaną jednostkę do oczyszczalni ścieków do nieprzekraczalnego terminu zgodnego z Krajowym Programem Oczyszczania Ścieków Komunalnych (obowiązujący w 2011 r. nieprzekraczalny termin stosowania rozwiązań czasowych w postaci zbiorników bezodpływowych dla aglomeracji Prostki został ustalony do dnia 31.12.2015 r.).³ pod warunkiem zapewnienia takiego samego poziomu ochrony środowiska jak w przypadku systemów kanalizacji zbiorczej, zgodnie z warunkami określonymi w przepisach odrębnych.~~

Na pozostałych obszarach gminy, poza terenami aglomeracji,³ można stosować systemy oczyszczania ścieków z odprowadzaniem ścieków oczyszczonych do gruntu, o ile pozwalać na to będą lokalne warunki gruntowo-wodne. Dla gospodarstw indywidualnych, zabudowy kolonijnej, luźnej zagrodowej zaleca się stosować prosty układ technologiczny oczyszczania zwany „przydomową oczyszczalnią ścieków” oparty na osadniku gnilnym i drenażu rozsączającym. Można tu stosować gotowe rozwiązania oparte na osadnikach plastikowych producentów specjalizujących się w tym zakresie. Poza w/w rozwiązaniem dopuszczalne jest stosowanie indywidualnych, szczelnych zbiorników na nieczystości ciekłe

i indywidualnych ujęć zaopatrzenia w wodę o ile pozwalać na to będą lokalne warunki gruntowo-wodne.

3.6.3 Gospodarka odpadami stałymi

~~W zakresie gospodarki odpadami stałymi przyjmuje się dotychczasowe lokalizacje wysypiska śmieci oraz punktu gromadzenia odpadów stałych ustanowionych mocą miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (Wiśniowo-Elkie i Rożyńsk Wielki).~~

~~W związku z przynależnością Gminy Prostki do Związku Międzygminnego „Gospodarka Komunalna” odpady z terenu gminy Prostki są zagospodarowywane w Zakładzie Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych wraz ze składowiskiem odpadów w Siedliskach k/Elku.~~

Wyznaczenie nowego terenu pod wysypisko śmieci powinno być poprzedzone studium lokalizacyjnym opartym na szczegółowych badaniach geologiczno-gruntowych i hydro-geologicznych.

~~Należy też rozważyć możliwość dowożenia odpadów do zakładu zagospodarowania odpadów w Elku.⁺~~

Postuluje się wprowadzenie segregacji odpadów we wszystkich częściach gminy.

3.6.4 Energetyka ciepła i gazownictwo.

W zakresie energetyki cieplnej określa się następujące zasady i kierunki działań:

- zaopatrzenie w ciepło w obszarze funkcji gospodarczych, osadniczych i turystyczno-wypoczynkowych będzie zmierzało w kierunku nośników przyjaznych środowisku takich jak olej opałowy, gaz płynny, *biomasa*¹, energia elektryczna przy zastosowaniu ~~pompy ciepła odnawialnych źródeł energii~~,
- w zaopatrzeniu w ciepło należy dążyć do ograniczenia ogrzewania węglem.¹
- wskazana jest modernizacja istniejących na terenie gminy kotłowni i termorenowację budynków.

~~Aktualnie na terenie gminy Prostki nie występuje sieć gazowa.~~

~~Natomiast zrealizowana została budowa międzysystemowego gazociągu stanowiącego połączenie systemów przesyłowych Rzeczypospolitej Polskiej i Republiki Litewskiej wraz z infrastrukturą niezbędną do jego obsługi tj. gazociągu DN 700 MOP 8,4MPa Polska – Litwa odcinek północny, którego przebieg uwidoczniono na rysunku Studium.~~

~~Wskazane zadanie inwestycyjne zostało ujęte w uzgodnionym przez Prezesa URE Planie Rozwoju GAZ-SYSTEM S.A. na lata 2018 – 2027w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na paliwa gazowe.~~

~~Przedmiotowa inwestycja zrealizowana została w oparciu o przepisy ustawy z dnia 24 kwietnia~~

2009r. o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu (t. j. Dz. U. z 2019r., poz. 1554 z późn. zm.), na podstawie decyzji Wojewody Warmińsko-Mazurskiego znak: Kal/080/18 z dnia 16 października 2018r. o pozwoleniu na budowę inwestycji w zakresie terminalu, utrzymaną w mocy przez Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego decyzją nr DOA.7110.550.2018.MMS z dnia 08.05.2019r.

Ponadto, na terenie gminy Prostki planowana jest budowa stalowej sieci gazowej wysokiego ciśnienia DN 400 o maksymalnym ciśnieniu roboczym (MOP) 5,5MPa.

W okresie eksploatacji dla przedmiotowych sieci gazowych będą obowiązywały strefy kontrolowane, związane z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów, ustalone zgodnie z przepisami odrębnymi, o szerokości:

- 12 metrów dla gazociągu DN 700 8,4MPa (6m w obie strony od osi gazociągu),
- 8 metrów dla gazociągu DN 400 5,5 Mpa (4m w obie strony od osi gazociągu).

3.6.5 Elektroenergetyka

Zaopatrzenie gminy w energię elektryczną opiera się o sieć linii średniego napięcia powiązaną z GPZ w Grajewie, Szczuczynie i Ełku.

Przez teren gminy przebiega linia wysokiego napięcia 110 kV Ełk–Grajewo oraz linia wysokiego napięcia 220 kV Ełk–Ostrołęka⁴; wymienione linie przewidziane są do modernizacji. Dla istniejącej linii 220 kV obowiązuje pas technologiczny o szerokości 50 m (po 25 m w obie strony od osi linii).⁴, w granicach którego obowiązują ograniczenia w zabudowie i zagospodarowaniu terenów wynikające z przepisów odrębnych oraz norm techniczno-prawnych.

~~Przewiduje się budowę energetycznego układu przesyłowego linią 400 kV Ełk–Łomża. Trasa linii oraz jej parametry mogą ulec zmianie w wyniku wprowadzanych zmian do tego zadania rządowego.⁴~~

~~Teren w pasie technologicznym linii wysokiego napięcia nie może być kwalifikowany jako teren przeznaczony pod zabudowę mieszkaniową. Wszelkie zmiany w kwalifikacji terenu w obrębie pasa technologicznego linii wysokiego napięcia i w jego najbliższym sąsiedztwie powinny zostać zaopiniowane przez właściciela linii.⁴~~

~~Przewiduje się na obszarze gminy budowę odcinka Na obszarze gminy znajduje się odcinek~~ napowietrznej dwutorowej linii elektroenergetycznej 400 kV relacji Ełk – Łomża.

Planowana linia Linia ta jest częścią rozbudowywanego krajowego systemu energetycznego dla zapewnienia bezpieczeństwa dostaw energii do odbiorców w województwach podlaskim i warmińsko-mazurskim oraz niezbędna do funkcjonowania planowanego połączenia

czenia systemów elektroenergetycznych Polski i Litwy.

Zmniejszenie uciążliwości tej linii dla otoczenia zakłada się poprzez wyznaczenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego odpowiedniego pasa technologicznego o szerokości 35m od osi linii w obie strony oraz ustalenia stosownych zakazów w obrębie tego pasa (w tym zakaz zabudowy kubaturowej i przeznaczania terenów pod tereny użyteczności publicznej) a także stosowania dopuszczalnych wskaźników poziomu pola elektromagnetycznego zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami szczególnymi.

Wszystkie skrzyżowania i zbliżenia trasy linii 400kV z istniejącymi i projektowanymi elementami infrastruktury technicznej oraz z drogami publicznymi należy wykonać zgodnie z przepisami odrębnymi. Opracowywane dokumenty planistyczne dotyczące przebiegu linii elektroenergetycznej muszą uwzględniać przede wszystkim skrzyżowanie z *projektowaną* drogą ekspresową nr 61 „Via Baltica”.

W związku z przebiegiem przez teren Obszaru Chronionego Krajobrazu Wzgórz Dybowskich fragmentu linii elektroenergetycznej 400 kV, na etapie projektowym należy zwrócić szczególną uwagę by ingerencja w krajobraz była jak najmniejsza m.in. poprzez wybieranie jak najmniej eksponowanej lokalizacji słupów.⁶

ELEKTROWNIE WIATROWE

Na rysunku Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Prostki pt. „Kierunki zagospodarowania przestrzennego” wskazuje się tereny predysponowane pod lokalizację farm wiatrowych w zachodniej części gminy, na terenach nie objętych prawnymi formami ochrony przyrody tj. poza terenami Obszaru Chronionego Krajobrazu Wzgórz Dybowskich, poza terenami lasów oraz poza granicą rolno- leśną.

Wskazane tereny są predysponowane pod lokalizację farm wiatrowych również ze względu na położenie w sąsiedztwie istniejących napowietrznych linii energetycznych 110 kV Elk – Grajewo i 220 kV Elk – Ostrolęka oraz planowanej linii energetycznej 400 kV Elk – Łomża⁴, przy zachowaniu minimalnej odległości turbin wiatrowych od linii elektroenergetycznej NN (220 kV i 400 kV) określanej jako odległość najbardziej skrajnego elementu turbiny wiatrowej (krańców łopat turbiny) od osi linii i wynoszącej trzykrotność długości średnicy koła (3xd) zataczanego przez łopaty turbiny wiatrowej.⁶

Na terenach wskazanych jako tereny predysponowane pod lokalizację farm wiatrowych zakazuje się realizacji zabudowy kubaturowej przeznaczonej na stały pobyt ludzi (w tym odbudowy siedlisk obecnie nieistniejących), zakaz ten nie dotyczy rozbudowy i uzupełnień o nowe obiekty istniejących siedlisk rolniczych i innej zabudowy w granicach istniejącego zain-

westowania.⁴

Zespoły elektrowni wiatrowych planowane do realizacji w północno-zachodniej części gminy obejmują następujące części tych obrębów :

- *Nowaki*
- *Olszewo*
- *Krzywińskie*

Na obszarze objętym zmianą Studium przewiduje się realizację turbin wiatrowych o mocy do 3 MW każda.⁵

Zespoły elektrowni wiatrowych planowane do realizacji w zachodniej części gminy obejmują następujące obręby geodezyjne lub części tych obrębów:

- *Bobry,*
- *Miechowo,*
- *Borki,*
- *Glinki,*
- *Milusze,*
- *Kobylin,*
- *Soltmany,*
- *Krupin,*
- *Prostki,*
- *Popowo,*
- *Sokółki,*
- *Gorczyce,*
- *Marchewki,*
- *Kibisy,*
- *Dybówko,*
- *Dybowo,*
- *Ciernie,*
- *Taczki,*
- *Nowaki,*
- *Olszewo,*
- *Krzywińskie.*

Lokalizacja siłowni wiatrowych powinna spełniać następujące wymogi:

- 1) *Lokalizacja siłowni wiatrowych względem istniejącej i planowanej zabudowy mieszkaniowej i innej zabudowy z pomieszczeniami przeznaczonymi na stały pobyt ludzi musi*

spełniać wymogi w zakresie ochrony przed hałasem i wibracjami, a względem terenów leśnych i innych terenów ostoi ptaków i zwierząt – wymogi w zakresie ochrony świata zwierzęcego.

2) Realizacja siłowni wiatrowych wymaga:

- sporządzenia analizy oddziaływania opartej na wynikach rocznego monitoringu awifauny i chiropterfauny przed uzyskaniem zgody na realizację przedsięwzięcia (tzn. na etapie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach),
- przeprowadzenia monitoringu porealizacyjnego skutków oddziaływania inwestycji na środowisko przyrodnicze,

3) Lokalizacja siłowni wiatrowych względem dróg publicznych powinna spełniać wymagania obowiązujących przepisów ustawy o drogach publicznych.

4) Szczegółowe wymogi dla realizacji farm wiatrowych powinny zostać ustalone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

5) Lokalizacja Głównych Punktów Zasilania (GPZ) z odcinkami linii energetycznych wysokiego napięcia w celu wprowadzenia energii do systemu elektroenergetycznego, powinna zostać określona w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub na etapie uzyskania pozwolenia na realizację inwestycji (na etapie decyzji o warunkach zabudowy lub decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach).

6) Wszelkie obiekty o wysokości równej i większej od 50 m nad poziomem terenu podlegają zgłoszeniu zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa dotyczącymi sposobu zgłaszania i oznakowania przeszkód lotniczych.⁴

Obszar, na którym planowane są urządzenia elektrowni wiatrowych na podstawie zmiany Studium nie jest objęty prawnymi formami ochrony przyrody.⁵

3.6.6 Telekomunikacja

Dostosowanie systemu telekomunikacyjnego do potrzeb mieszkańców zakłada się poprzez:

- utrzymanie istniejących urządzeń telekomunikacyjnych w dobrym stanie technicznym,
- lokalizację sieci telekomunikacyjnych zarówno w tradycyjnych jak i w nowych technologiach, w tym budowę, rozbudowę i modernizację infrastruktury światłowodowej,
- objęcie terenu gminy zintegrowanym systemem telekomunikacyjnym, połączonym z systemami sieci internetowych: wojewódzkich i krajowych,
- umieszczenie stosownych ustaleń dotyczących infrastruktury telekomunikacyjnej a odnoszących się do jej utrzymania, przebudowy i budowy, w miejscowych planach za-

gospodarowania przestrzennego opracowywanych dla obszarów gminy Prostki,

- dopuszczenie lokalizacji inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej w rozumieniu przepisów szczególnych.⁶

3.6.7 Zasady rozwoju komunikacji

KOLEJNICTWO

Przewiduje się modernizację linii kolejowej I-rzędnej Białystok – ~~Korsze~~ *Głomno* umożliwiającą rozwijanie prędkości ~~120~~ *200* km/h.

Istniejący układ (przebieg) linii kolejowej nie posiada jednak istotnego znaczenia w strukturze obsługi komunikacyjnej obszaru gminy. Za wyjątkiem miejscowości Prostki łączącej ją z ośrodkami wyższego rzędu (z ośrodkiem regionalnym Elk oraz z Grajewem).

Za istotny uznać należy problem przystanku w miejscowości Lipińskie Małe w sytuacji intensyfikacji rozwoju środkowego obszaru gminy (ruch lokalny).

Utrzymanie kolejki wąskotorowej posiadającej status zabytku techniki jest ważnym elementem w aktywizacji turystycznej zachodniego obszaru gminy.

DROGOWNICTWO

~~Przebieg drogi krajowej Droga krajowa nr 65 granica państwa Elk Białystok Bobrowniki~~ *o przebiegu: granica województwa – Gołdap – Olecko – Elk – granica województwa* zabezpiecza dogodne powiązanie miejscowości z ośrodkami wyższego rzędu (Elk, Grajewo). *Droga ta, zarządzeniem Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad w sprawie klas istniejących dróg krajowych, została zaliczona do klas dróg głównych ruchu przyspieszonego (droga klasy GP).*

Wymaga ona w miejscowości Prostki korekt wynikających z wyeliminowania uciążliwości tranzytu.

Proponuje się wariantowe (w tym etapowe) rozwiązanie obejścia po zachodniej stronie miejscowości i jego włączenie w układ drogi krajowej nr 61¹ poniżej miejscowości Bogusze w układ obwodnicy miasta Grajewo (obejście drogi nr 61 po północnej stronie Grajewo).¹

Planowana przez Oddziały GDDKiA w Białymstoku i Olsztynie przebudowa drogi krajowej nr 65 przewiduje dwa warianty obejścia miejscowości Prostki (w celu wyeliminowania uciążliwości tranzytu), które informacyjnie zostały oznaczone na rysunku Studium.

~~Rozpatrywany jest przez Generalną Dyrekcję Dróg Krajowych i Autostrad przebieg międzynarodowej drogi ekspresowej (S) nr 61 "Via Baltica" (Budzisko (granica Polski i Litwy) – Warszawa), która na odcinku od węzła „Szczuczyn” do węzła „Szkojeja” częściowo przebiegać będzie przez zachodnią część gminy Prostki. Obecny etap prac projektowych (w~~

lipcu 2011 r.) to określenie korytarza przebiegu planowanej trasy.⁴

Realizowana jest budowa drogi ekspresowej S61, która jest głównym fragmentem polskiego odcinka międzynarodowego korytarza transportowego Via Baltica, łączącego kraje nadbałtyckie z zachodnią Europą, której przebieg uwidoczniono na rysunku Studium.

Inwestycja ta realizowana jest w oparciu o przepisy ustawy o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych z dnia 10 kwietnia 2003r. (Dz. U. z 2018r., poz. 1474 ze zm.), na podstawie decyzji Wojewody Warmińsko-Mazurskiego nr 5/20 z dnia 24.02.2020r. , znak: IGR-II.7820.1.10.2019 o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej dla zadania pn: „Budowa drogi ekspresowej S61 Szczuczyn – Budzisko (gr. Państwa) z podziałem na zadania: Zadanie 1: odcinek Szczuczyn – Węzeł Elk Południe od km 0+036,62 do km 23+259,48”.

Dostęp do drogi ekspresowej będzie możliwy tylko poprzez węzły drogowe.

~~Przewiduje się modernizację drogi wojewódzkiej~~ Zmodernizowana została droga wojewódzka układu podstawowego, nr 667 ~~Elk—Biała Piska~~ Nowa Wieś Elcka – Drygały – Biała Piska, do parametrów technicznych klasy G.

Układ i gęstość sieci dróg powiatowych i gminnych¹ zabezpiecza obsługę komunikacyjną obszaru w sposób wystarczający.

Stan techniczny dróg powiatowych i gminnych¹ uznać należy za zdecydowanie zły. Większość dróg wymaga remontów, poprawy parametrów technicznych, modernizacji węzłów.

W szczególności z uwagi na rolę i rangę gospodarczą dla obsługi gminy, w tym obsługę ruchu turystycznego, przewiduje się modernizację układu określonego drogami powiatowymi:

- Wojtele - Kopijki (nr 1680N, 1874N);
- Sokółki - Niedźwieckie (nr 1870N);
- Niedźwiedzkie - Lipińskie - Ostrykół-Prostki (nr 1870N);
- Różyńsk Wielki – Dybowo - Marchewki (nr 1678N);
- Różyńsk Wielki - Guty Różyńskie-Wojtele (nr 1921N);
- Krzywe - Cisy (nr 1935N);
- Bobry – Borki (nr 1868N);
- Różyńsk Wielki – Czyprki (nr 1866N);
- Tworki – Kopijki – Wiśniowo Elckie (nr 1872 N);
- Wiśniowo Elckie – Dąbrowskie – Długosze (nr 1876N).

Wymienione drogi wymagają odpowiedniego wyposażenia technicznego (miejsca obsługi

podróżnych, w zróżnicowanym standardzie technicznym) przy założeniu ich koncentracji ze strukturami osadniczymi (Rożyńsk, Prostki, Lipińskie, Ostrykół, Kopijki).

Ze względu na zachowanie bezpieczeństwa w obrębie pasów drogowych przy lokalizacji wież turbin wiatrowych należy uwzględnić następujące minimalne odległości od dróg publicznych – całkowita wysokość wież plus promień łopat plus ½ szerokości pasa drogowego w liniach rozgraniczenia tj. przewidywanych stref ochronnych.⁵

TRASY ROWEROWE

System tras rowerowych na terenie województwa warmińsko-mazurskiego został opracowany w „Studium tras rowerowych na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego”. Wymienione studium uwzględnia projekt Europejskich Tras Rowerowych Polski Północnej, biorących początek na granicy polsko – niemieckiej i prowadzących do granicy na wschodzie Polski z Litwą i Obwodem Kaliningradzkim. W projekcie tym uwzględnione są dwa warianty przebiegu korytarzy tras rowerowych, międzynarodowych przez obszar Polski Północnej: trasa nadmorska i trasa Tysiąca Jezior Północnych.

Trasa Tysiąca Jezior Północnych wprowadzona na teren Polski w Choszczynie wiąże Pojezierze Pomorskie z Pojezierzem Mazurskim. Na obszarze województwa warmińsko – mazurskiego trasa ta prowadzona jest przez Iławę, Ostródę, Olsztyn, Lidzbark Warmiński, Kętrzyn, Węgorzewo, Giżycko, Gołdap w kierunku Litwy i Białorusi. Uzupełnieniem trasy międzynarodowej jest m. in. odgałęzienie od trasy Tysiąca Jezior Północnych, z Olsztyna przez Szczytno, Pisz i Augustów w kierunku Białorusi, które przebiega także przez teren gminy Prostki.

Trasa międzyregionalna na terenie gminy Prostki przebiega trasą Stare Juchy-Elk-Krzywe-Boryny-Augustów. Trasa umożliwia przejazd w rejon Biebrzańskiego Parku Narodowego oraz w rejon Pojezierza Augustowskiego z kierunku Wielkich Jezior Mazurskich.⁴

3.6.8 Zasady eksploatacji złóż kruszyw naturalnych.

*Gmina posiada bogate zasoby kruszywa naturalnego w rejonie miejscowości: Bobry, Czyprki, Długochorzele, Lipińskie Małe, Niedźwiedzkie, Ostrykół, Różyński Wielki, Żelazki, **Prostki i Miłusze**.*

Występujące złoża znajdują się w różnych etapach zainteresowania gospodarczego i w związku z tym przyjmuje się następującą politykę gospodarowania złożami:

Tereny górnicze obecnie eksploatowane, znajdują się na różnych etapach wydobywania złoża, posiadają dokumentację geologiczno-prawną w stosunku przewiduje się kontynuację eksploatacji aż do całkowitego wydobywania złoża.

Tereny górnicze przygotowane do rozpoczęcia eksploracji, posiadające rozpoznanie zasięgu

i zasobów znajdujących się tam złóż, określone w studium, *wymagają opracowania mogą zostać objęte ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego terenów górniczych, zgodnie z przepisami ustawy Prawo geologiczne i górnicze, w których zostaną określone zasady ich zagospodarowania, w tym możliwe ograniczenia w zakresie zabudowy.*

W granicach obrębów Prostki, Niedźwiedzkie i Miłusze ustanowiono następujące tereny i obszary górnicze: PROSTKI – NIEDŹWIECKIE – POLE E, PROSTKI – NIEDŹWIECKIE – POLE W, MIŁUSZE. Eksploatację złóż w granicach ww. obszarów należy prowadzić zgodnie z warunkami określonymi w decyzjach koncesyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem wyznaczonych pasów ochronnych dla terenów sąsiednich, nieobjętych eksploatacją. Zagospodarowanie tych terenów należy kształtować w sposób uwzględniający obecne i przyszłe potrzeby eksploatacji złóż, tj. w sposób nie wykluczający i nie utrudniający możliwości ich wykorzystania.

Oddziaływanie prowadzonej eksploatacji kruszywa na terenach górniczych jest oddziaływaniem na środowisko o stałym i wieloletnim okresie trwania.

Oddziaływanie na obszar Natura 2000, czynnej eksploatacji kruszywa na terenach górniczych w gminie Prostki jest znikome, ze względu na znaczne oddalenie wynoszące ok. 20 km.

Oddziaływanie eksploatacji złóż kruszywa na graniczące z nimi kompleksy leśne, winno podlegać stałemu dozorowi w zakresie zachowania odpowiednich dla roślinności lasów stosunków wodnych. W przypadku zachwiania środowiska wód pierwszego poziomu należy zastosować odpowiednie środki techniczne dla zapewnienia wymaganych warunków wilgotnościowych poziomu korzeniowego.

Przewiduje się stosowanie zasad ograniczających negatywne skutki prowadzenia eksploatacji złóż kruszywa naturalnego i spełniające wymogi ochrony środowiska, w szczególności dotyczące:

- 1) ochrony kopalni, poprzez spełnienie wymogów prawa geologicznego i górniczego.*
- 2) optymalne wykorzystanie zasobów złoża,*
- 3) ochrony środowiska gruntowo-wodnego,*
- 4) zastosowanie w technologii wydobywania złoża obiegu zamkniętego wody technologicznej (wód kopalnianych),*
- 5) ochrony powierzchni ziemi oraz jakości gleby i gruntu poprzez rekultywację terenów przekształconych w związku z prowadzoną eksploatacją, zgodnie z zasadami ekologii,*
- 6) gospodarowanie odpadami, zgodnie z zasadami zapewniającymi ochronę życia i zdrowia ludzi oraz ochronę środowiska,*
- 7) ograniczonego oddziaływania na jakość powietrza, poprzez:*
 - transportowanie produktu i przeróbkę surowca w technologii „na mokro”,*
 - zadarnianie zwałowisk z drobnych frakcji piasków,*
 - stosowanie maszyn napędzonych silnikami elektrycznymi,*
 - ograniczenie wielkości opadu pyłu, szczególnie w rejonie zwałowisk stałych i węzła prze-*

róbczego,
- ochrony klimatu akustycznego.

Udokumentowane złoża kopalin na terenie gminy Prostki wprowadzone do studium zarządzeniem zastępczym Wojewody Warmińsko-Mazurskiego⁷						
ID złoża (numer systemowy)	Miejscowość, Obręb	Rodzaj surowca	Organ zatwierdzający dokumentację	Znak i data decyzji zatwierdzającej dokumentację złoża	Zasób bilansowy złoża (tys. m3)	Powierzchnia złoża (ha)
KN 5468	Czyparki	kruszywa naturalne	Wojewoda	GPŚ.VII-7517/45/92 z dnia 05.01.1993 r.	A+B 0,00	0.750
					C1 43,40	
					C2 0,00	
					D 0,00	
KN 2643	Niedźwiedzkie	kruszywa naturalne	Wojewoda	OŚ.V/8513/28/89 z dnia 24.10.1989 r.	A+B 0,00	0,200
					C1 23,52	
					C2 0,00	
					D 0,00	
KN 4265	Prostki II	kruszywa naturalne	-	-	-	złożo o zasobach prognostycznych
					-	
					-	
					-	
KN 10057	Rożyńsk Wielki I	kruszywa naturalne	Wojewoda	ŚR.II.7414/23/04 z dnia 07.09.2004 r.	A+B 0,00	51.860
					C1 0,00	
					C2 6178,12	
					D 0,00	
KN 10483	Rożyńsk Wielki III	kruszywa naturalne	Marszałek województwa	OŚ.751-4/10/06 z dnia 05.04.2006 r.	A+B 0,00	79.390
					C1 8628,29	
					C2 0,00	
					D 0,00	
KN 11461	Rożyńsk Wielki IV	kruszywa naturalne	Marszałek województwa	OŚ.GW.7514-41/07 z dnia 23.11.2007 r.	A+B 0,00	18.310
					C1 2515,41	
					C2 0,00	
					D 0,00	
KN 11460	Rożyńsk Wielki V	kruszywa naturalne	Marszałek województwa	OŚ.GW.7514-36/07 z dnia 13.11.2007 r.	A+B 0,00	1.910
					C1 2515,41	
					C2 0,00	
					D 0,00	
KN 3980	Żelazki	kruszywa naturalne	Wojewoda	GT.VII/8513/1/82 z dnia 13.02.1982 r.	A+B 0,00	eksploatacja złoża zaniechana 1.900
					C1 120,00	
					C2 0,00	
					D 0,00	
KN 19164	Prostki Niedźwieckie	kruszywa naturalne	Marszałek województwa	GW.7427.31.2018 z dnia 20.08.2018r.	24994,15 tys. ton	39,949
KN 19936	Miłusze	kruszywa naturalne	Marszałek województwa	GW. 7427.17.2020 z dnia 09.07.2020r.	238,73 tys. ton	2,434

3.6.9 Ograniczenia i wyłączenia spod zabudowy.

1. Na rozwój lub ograniczenie projektowanej strefy osadniczo-produkcyjnej wpływ mają głównie warunki fizjograficzne. W ramach określonej strefy ograniczonego rozwoju przyjęto w większości występowanie sumarycznie tak negatywnych zjawisk jak: wysoki poziom wód gruntowych, słabą nośność podłoża i złe warunki bioklimatyczne.

Określono też obszary wymagające wprowadzenia działań zmniejszających uciążliwe oddziaływanie drogi krajowej nr 65 istniejącej i projektowanej m.in. poprzez wprowadzenie w planach zagospodarowania przestrzennego pasa zwartej zieleni o szerokości min. 50 m i ewentualnych ekranów przeciwakustycznych.

2. Przewiduje się zakaz zabudowy terenów:

- 1) Kompleksów leśnych i zadrzewień, (z wyjątkiem lasów przeznaczonych w miejscowych planach z. p. na inne cele).
 - 2) Trwałych użytków zielonych, w tym zmeriolizowanych.
 - 3) Dolin rzecznych, w tym terenów będących w zasięgu zalewu bezpośredniego wodą rzeki Elk o prawdopodobieństwie 1%. *Zakaz nie dotyczy terenów szczególnego zagrożenia powodzią, na których zabudowa została dopuszczona za zgodą organu właściwego w zakresie ochrony przed powodzią, na podstawie przepisów ustawy Prawo wodne.*
 - 4) Zieleni urządzonej.
 - 5) Obszarów występowania kruszyw naturalnych, w stosunku do których decyzja o możliwości przeznaczenia do eksploatacji podjęta zostanie w okresie perspektywicznym².
 - 6) W strefach ochronnych w odległości 500 m, określonych na rysunku Studium w stosunku do zabudowy przeznaczonej na stały pobyt ludzi (w tym odbudowy siedlisk obecnie nieistniejących). Zakaz ten nie dotyczy rozbudowy i uzupełnień o nowe obiekty istniejących siedlisk rolniczych w granicach istniejącego zainwestowania.⁵
 - 7) Obszarów występowania torfowisk oraz gruntów słabonośnych i podmokłych.
 - 8) Terenów niezbędnych dla projektowanych dróg.²
 - 9) Terenów położonych w pasie technologicznym dwutorowej linii elektroenergetycznej 400 kV Elk-Łomża o szerokości 35 m po obu stronach od osi linii.⁶
3. Na terenach wyłączonych spod zabudowy dopuszcza się:
- 1) Zachowanie istniejącej zabudowy zagrodowej, jak też innej oraz ich modernizację.
 - 2) Lokalizację inwestycji służących obsłudze tych terenów, np. leśniczówka, gajówka urządzenia hydrograficzne, itp.
 - 3) Inwestycji niekubaturowych, których dopuszcza ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych.
 - 4) Inwestycji linowych urządzeń infrastruktury technicznej (napowietrznej i podziemnej).
 - 5) Inwestycji drogowych polegających na modernizacji i poszerzenia istniejących dróg, a także budowie nowych dróg.
 - 6) Inwestycji turystycznych w lasach, których istnienie dopuszcza ustawa o lasach.
4. Przewiduje się ograniczenia w zagospodarowaniu terenów objętych:
- 1) Szczególnymi formami ochrony, związanymi z zakazami i nakazami w zakresie gospodarki przestrzennej, ujętymi w stosownych dokumentach dotyczących objęcia terenów ochroną lub w planach ochrony, których ustalenia są wiążące przy wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenów.
 - 2) Położenie terenu w strefie uciążliwej tj. wysypiska lub oczyszczalni, co skutkuje stosow-

nymi ograniczeniami w przestrzennym terenów sąsiednich.

3) Występowaniem stanowisk archeologicznych, co skutkuje koniecznością uzgadniania możliwości zagospodarowania terenu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków a w przypadku odkrycia znalezisk w czasie robót ziemnych dostarczenia ich do Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków i prowadzenia dalszych prac pod jego nadzorem.²

4) Strefami ochronnymi urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW.⁵

3.6.10 Ochrona przeciwpowodziowa.

Na terenie gminy, zgodnie z mapami zagrożenia powodziowego oraz mapami ryzyka powodziowego ~~zgodnie z opracowaniem „Studium dla potrzeb ochrony przeciwpowodziowej – Rzeka Elka”~~, występuje zagrożenia zalewu bezpośredniego wodą o prawdopodobieństwie 1%. opracowanymi na podstawie Dyrektywy 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim (Dyrektywa Powodziowa), występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat ($p=1\%$) oraz obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat ($p=10\%$) – oznaczone na rysunku Studium. W granicach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią występują ograniczenia w zagospodarowaniu terenów określone w przepisach ustawy Prawo wodne.

Główny cel działań w tym zakresie sprowadzać się jednak powinien do ochrony terenów zainwestowanych i ludzi przed lokalnymi podtopieniami i zalaniem.²

3.6.11 Ochrona przed polem elektromagnetycznym.

Głównym celem w tym zakresie jest zmniejszenie do minimum oddziaływania pola elektromagnetycznego na ludzi i środowisko przyrodnicze.

W celu maksymalnej ochrony przed polem elektromagnetycznym należy:

- lokalizować linie przesyłowe (400 kV) jak najdalej od terenów istniejącej i projektowanej zabudowy mieszkaniowo – usługowej,
- zapobiegać zagrożeniom poprzez wyznaczenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego odpowiednich pasów technologicznych dla linii napowietrznych:
 - 400 kV – po 35 m od osi linii w obie strony,
 - 220 kV – po 25 m od osi linii w obie strony,
 - 110 kV – po 20 m od osi linii w obie strony,
- w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wprowadzić stosowne zakazy w obrębie pasów technologicznych linii elektroenergetycznych (w tym ~~zakaz~~ ograniczenia

zabudowy kubaturowej i przeznaczania terenów pod tereny użyteczności publicznej)

- stosować dopuszczalne wskaźniki poziomu pola elektromagnetycznego, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami szczególnymi.

3.6.12 Zasady działań w zakresie obrony cywilnej

W gospodarce przestrzennej gminy należy stosować następujące zasady służące zabezpieczeniu potrzeb obrony cywilnej:

- we wszystkich projektowanych budynkach z funkcją usługową lub produkcyjną wymagającą zatrudnienia powyżej 15 osób należy przewidzieć możliwość wykonania ukryć w okresie podwyższonej gotowości obronnej RP,
- stacje transformatorowe należy dostosować do systemu wygaszania oświetlenia zewnętrznego,
- bez względu na typ zabudowy zarezerwować należy tereny pod budowę awaryjnych studni wody pitnej (7,5 l na osobę/ dobę). Odległość studni od budynków mieszkalnych lub zgrupowań ludności powinna wynosić najwyżej 800 m,
- istniejące studnie powinny być zabezpieczone przed likwidacją i przystosowane do sprawnego uruchomienia i eksploatacji w sytuacjach kryzysowych,
- oświetlenie zewnętrzne (ulice, zakłady pracy) należy przystosować do zaciemniania i wygaszenia,
- należy uwzględnić system alarmowania i powiadamiania mieszkańców w wypadku zagrożeń poprzez syreny alarmowe przyjmując promień słyszalności syreny do 300 m,
- w zakresie ochrony przeciwpożarowej przy projektowaniu i realizacji obiektów budowlanych zaliczanych do kategorii zagrożenia ludzi należy spełnić wymagania, m.in. w zakresie dojazdów pożarowych oraz zaopatrzenia w wodę do celów przeciwpożarowych, określone w przepisach szczególnych,
- układ projektowanych i modernizowanych dróg i ulic powinien spełniać następujące warunki:
 - szerokość ulicy powinna umożliwić ewentualne zagruzowanie,
 - powinny być połączenia z traktami przelotowymi – zapewniające sprawną ewakuację ludności w okresie zagrożenia,
 - należy wyznaczyć trasy przejazdu dla pojazdów z toksycznymi środkami przemysłowymi,
- wszelkie projektowane na obszarze gminy obiekty o wysokości równej i większej od 50 m npt oraz każdorazowo przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę należy zgłaszać do Sił Powietrznych RP,

- *należy zachować istniejące lub projektowane obiekty obrony cywilnej nie dopuszczając do ich likwidacji,*
- *wszelkie plany zagospodarowania przestrzennego należy przed ich uchwaleniem przez Radę Gminy uzgadniać z odpowiednim organem Zarządzania Kryzysowego Urzędu Wojewódzkiego.⁶*

4. STREFY POLITYKI PRZESTRZENNEJ

Dla realizacji założonych celów i określonych zasad zagospodarowania przy występujących zróżnicowanych uwarunkowaniach rozwoju gminy tworzy się trzystopniowy podział strefowy:

I Strefa przekształceń przestrzennych i intensyfikacji rozwoju,

IIA Zachodnia strefa zachowania istniejącego zagospodarowania oraz aktywizacji gospodarczej,

IIB Wschodnia strefa zachowania istniejącego zagospodarowania oraz aktywizacji gospodarczej.

Ustalone, ogólne zasady (kierunki) zagospodarowania przestrzennego odnoszą się do obszarów funkcjonalnych, nie są tożsame z granicami podziałów administracyjnych oraz ustaleniami granic stref polityki przestrzennej, ponieważ wynikają z uwarunkowań środowiska przyrodniczego. W związku z tym ustalenia szczegółowe związane z zasadami zagospodarowania i polityką przestrzenną są zróżnicowane w zależności od położenia obszary funkcjonalnego w strefach (zróżnicowane priorytety).

4.1. Strefa przekształceń przestrzennych i intensywnego rozwoju (I)

Strefa obejmuje środkowy obszar gminy (obrzeży Prostki, Bobry, Ostrykół, Lipińskie, Niedźwiedzkie) charakteryzuje się ona:

- koncentracją infrastruktury technicznej,
- występowaniem terenów obszarów o niskiej produktywności rolniczej, rozłożonych liniowo (o układzie południkowym),
- występowanie w sąsiedztwie strefy obszarów o dużej różnorodności i atrakcyjności przyrodniczej, stanowiących wschodnią obudowę strefy,
- koncentrację potencjału gospodarczego gminy,
- dobrymi połączeniami komunikacyjnymi z ośrodkami wyższego rzędu (Ełk, Grajewo) oraz krótkimi dowiązaniem do drogi krajowej o znaczeniu międzynarodowym,
- występowaniem nadwyżki siły roboczej.

Uwarunkowania powyższe tworzą szansę intensywnego rozwoju strefy i koniecznych przekształceń przestrzennych zgodnych z zasadą zrównoważonego rozwoju.

4.2. Zachodnia strefa istniejącego zagospodarowania i aktywizacji gospodarczej (II A)

Obszar strefy wypełnia zachodnią część gminy i charakteryzuje się:

- dużymi zróżnicowaniami środowiska przyrodniczego (zmiennosc ukształtowania powierzchni, bogata sieć hydrograficzna, występowanie zróżnicowanej szaty roślinnej),
- występowaniem obszarów o wysokiej produktywności gleb,

- występowaniem stosunkowo dużych obszarów leśnych,
- występowaniem atrakcyjnych zbiorników wodnych przydatnych do rozwoju turystyki,
- koncentracją terenów osadniczych (przewaga zwartych form zabudowy).

4.3. Wschodnia strefa istniejącego zagospodarowania i aktywizacji gospodarczej (IIB)

Obszar strefy obejmuje wschodnią część gminy i charakteryzuje się:

- dużym zróżnicowaniem środowiska przyrodniczego (występowanie zróżnicowanej roślinności, bogata sieć hydrograficzna przy małej zmienności ukształtowania terenu),
- występowaniem obszarów o wysokiej produktywności gleb, jednakże w zdecydowanie mniejszych kompleksach,
- występowaniem dużych obszarów leśnych,
- występowaniem znacznego rozproszenia zabudowy rolniczej obok skoncentrowanych jednostek osadniczych,
- występowaniem terenów o dobrych warunkach dla rozwoju turystyki.

4.4. Priorytety oraz szczegółowe kierunki zagospodarowania w strefach polityki przestrzennej

I - Za cele priorytetowe uznaje się intensywny rozwój strefy, w tym:

- rozwój zainwestowania w zakresie działalności gospodarczej,
- rozwój mieszkalnictwa,
- rozwój strefy usługowej,
- rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, w tym *realizacja odnawialnych źródeł energii (w tym farm wiatrowych) na terenach po zachodniej stronie drogi krajowej nr 65.*⁴

Tworzy się w strefie obszary węzłowe zainwestowania Prostki – Bogusze, *Prostki - Niedźwiedzkie* oraz Bobry. W obszarach tych preferuje się rozwój funkcji produkcyjnej i składowej. Przy zainwestowaniu tych obszarów należy stosować odpowiednie standardy zabudowy i zagospodarowania terenu. Dotyczy to w szczególności wyposażenia terenu w pełne uzbrojenie sieciowe oraz utrzymania minimalnego procentu powierzchni aktywnej biologicznie, która stanowić powinna 40 % w stosunku do powierzchni zabudowanej.

Na obszarze Prostki – Niedźwiedzkie wyznacza się także tereny zabudowy produkcyjno – usługowej (oznaczone na rysunku Studium symbolem PU), rozumianej jako obejmująca funkcje: techniczno – produkcyjną, składową i usługową, w tym obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000m².

Na obszarze tym projektowaną zabudowę produkcyjno – usługową należy realizować przy zachowaniu następujących wskaźników zagospodarowania terenu:

a) wysokość zabudowy :

- dla budynków: do 30,0 m n.p.t.;*
- dla budowli i urządzeń technologicznych: nie ustala się;*

b) wskaźnik powierzchni zabudowy do powierzchni terenu:

- minimalny: nie ustala się,*
- maksymalny: 65%;*

c) współczynnik intensywności zabudowy:

- minimalny: nie ustala się,*
- maksymalny: 4,5;*

d) powierzchnia biologicznie czynna działki budowlanej min. 20%.

Działalność obiektów realizowanych w ramach ww. zabudowy produkcyjno-usługowej należy prowadzić przy zastosowaniu rozwiązań organizacyjnych, technicznych i technologicznych, ograniczających negatywne oddziaływanie tych obiektów na otoczenie, w szczególności na sąsiednie budynki oraz lokale przeznaczone na pobyt ludzi, zwłaszcza mieszkalne, w tym poprzez lokalizację ww. zabudowy z zachowaniem separacji przestrzennej (oddalenia) od zabudowy mieszkalnej i mieszkalno-usługowej.

Przy realizacji projektowanej zabudowy i zagospodarowania terenów należy uwzględnić wymogi dotyczące ochrony gatunkowej roślin, zwierząt i grzybów, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Środkowy obszar strefy stanowiący fragment systemu ochrony ekologicznej (tzw. obszar węzłowy systemu) stanowi obszar bezinwestycyjny z możliwością wykorzystania terenów do celów dla turystyki pieszej, rowerowej, wodnej z dopuszczeniem urządzenia miejsc odpoczynku, kąpielisk i przystani wodnych, *tarasów i wież widokowych**.

Występujące w strefie jednostki osadnicze z uwagi na ich walory kulturowe podlegać będą w odpowiednim zakresie włączeniu w system zagospodarowania turystyczno-wypoczynkowego pod warunkiem określenia szczegółowych zasad zagospodarowania oraz standardów, określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zespołów funkcjonalnych lub jednostek osadniczych.

Występujące w strefie rolnicze obszary produkcyjne bez względu na żyzność gleb mogą ulegać zmianie zasad użytkowania i być wyłączone z produkcji rolnej w uzasadnionych priorytetami rozwoju wypadkach. Przyjąć należy pierwszeństwo wykorzystania terenów na cele produkcyjne lub składowiskowe generujące wiele miejsc pracy. Wszelka działalność inwestycyjna w tym obszarze zgodnie z głównym założeniem przestrzennego i gospodarczego rozwoju gminy powinna być oparta na zasadach rozwoju zrównoważonego.

Dla rozwoju funkcji mieszkaniowej, usługowej i rekreacyjnej przyjmuje się również za-

sadę pełnego sieciowego wyposażenia w infrastrukturę techniczną.

Proces przekształcenia struktury zagospodarowania terenów wchodzących w obszar strefy intensywnego rozwoju, obok konieczności wypracowania szczegółowych zasad jej zagospodarowania, co osiągnięte być może wyłącznie drogą kolejnych opracowań (przybliżeń) planistycznych, uwzględniać musi stworzenie zmiennych (elastycznych) zasad przekształceń i dostosowanych do nich kierunków działań gospodarczych.

Za istotne uznaje się w pierwszej kolejności przekształcenie obszarów istniejących struktur przestrzennych (szczególnie miejscowości Prostki) przy uwzględnieniu zasady zwartości struktur.

Zwartość przestrzenna osiągnięta być powinna poprzez przystosowanie terenów wolnych bądź słabo zagospodarowanych do zainwestowania kubaturowego, ze względu na relatywnie niskie nakłady na infrastrukturę.

Kierunkowym działaniem w zakresie polityki kształtowania przestrzeni powinno być:

- podjęcie procesu porządkowania najbliższego otoczenia doliny rzeki Ełk, w celu uzyskania należytych walorów krajobrazowych i użytkowych (w sensie włączenia w system zagospodarowania rekreacyjnego i turystycznego);
- podjęcie próby stworzenia (droga kolejnych przekształceń) struktury centralnej organizującej przestrzeń publiczną jako przeciwwagi dla samorodnie rozwijającego się układu liniowego;
- wypracowanie modelu przestrzennego, w tym określenie obszarów działalności gospodarczo-produkcyjnej o charakterze promocyjnym, który pozwoliłby na prawidłowe (kierunkowe) rozwijanie innych funkcji, szczególnie mieszkaniowej, z uwzględnieniem obszarów podlegających rehabilitacji (o takich samych bądź zbliżonych funkcjach użytkowych);
- *wykorzystanie w zachodniej części strefy odnawialnych źródeł energii (w tym farmy wiatrowe) jako elementu rozwoju infrastruktury technicznej wsi i kształtowania warunków zrównoważonego rozwoju rolnictwa z zachowaniem zasad ochrony środowiska.*⁴

Wybór docelowych zasad rozwoju dla poszczególnych obszarów węzłowych w strefie uzależniony będzie lub może od odmiennych uwarunkowań, które wynikają między innymi ze struktury użytkowania i władania terenami (rejon Bogusze o przeważającej, rozdrobnionej, indywidualnej strukturze władania oraz rejon Bobry o przeważających zwartych strukturach władania).

Dla skutecznego rozwoju obszaru istotny jest element rozwiązań komunikacyjnych, który w kolejnych przybliżeniach planistycznych powinien być szczególnie wnikliwie przeana-

lizowany. Za optymalny uznaje się, układ *obwodnicy odciążający od ruchu tranzytowego*¹ środkowy i południowy fragment gminy (Prostki, Bogusze) *i powiązany*¹ z obwodnicą Graje-
wa, dający najprostsze dowiązanie do drogi krajowej o znaczeniu międzynarodowym. Każdy
układ pośredni bądź etapowy nie powinien zatracać szans realizacji rozwiązania docelowego.

Dla przybliżenia rozwiązań przestrzenno-gospodarczych strefy intensywnego rozwoju na-
leży odpowiednio określić zasady polityki gospodarowania gruntami, z których za najważ-
niejsze uznaje się:

- tworzenie banku rezerw terenowych pod rozwój obszarów węzłowych strefy (o charakterze gospodarczo produkcyjnym);
- regulacje stanów prawnych oraz wymiany gruntów dla newralgicznych (kluczowych potencjalnych obszarów strefy).

Niezależnie od tego preferencje dla tworzenia rynku pracy wiązać się powinny z określeniem lokalnych instrumentów finansowych pobudzających rozwój.

Szacowanie potrzeb terenowych oraz wyznaczenie terenów dla zainwestowania określone zostało w niniejszych ustaleniach jako "pula" bądź "rezerwa dyspozycyjna" w ramach której, w trybie opracowania planów miejscowych zostaną wskazane obszary i granice zainwestowania oparte na zasadach i kryteriach określonych w studium.

II A i II B - Za cele priorytetowe uznaje się aktywizację gospodarczą obydwu obszarów strefowych polegającą na rozwoju koncentrującym się w zwartych strukturach osadniczych. W szczególności za istotny uznaje się intensywny rozwój subośrodków w Rożyńsku Wielkim (strefa II A) i Wiśniowie Elckim (strefa II B), gdzie w szczególności zakłada się:

- rozwój sfery usługowej,
- rozwój małej przedsiębiorczości,
- odpowiedni rozwój mieszkalnictwa wraz z pełnym wyposażeniem w infrastrukturę techniczną.

*Na działce o nr ewid. 358 w Wiśniowie Elckim wyznacza się teren przeznaczony pod projek-
towaną rozbudowę cmentarza parafialnego znajdującego się na działce o nr ewid. 355, których
lokalizację oznaczono na rysunku Studium symbolami odpowiednio ZCc i ZC. Wokół ww. tere-
nów wyznacza się strefę ochrony sanitarnej o szerokości 150m, wewnątrz której obowiązują
ograniczenia w zabudowie i zagospodarowaniu terenu wynikające z przepisów odrębnych.*

*Ww. cmentarz zlokalizowany na dz. nr 355, został ujęty w wojewódzkiej ewidencji zabytków,
w związku z czym wszelkie procesy inwestycyjne należy realizować z zachowaniem przepisów*

odrębnych, w tym w szczególności przepisów ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Lokalizacja zabudowy mieszkaniowej winna uwzględniać wymagane przepisami odległości od istniejącego i projektowanego cmentarza oraz od linii kolejowej.

Ponadto w strefie II A w części północno - zachodniej gminy na otwartych terenach rolniczych położonych w części obrębów Krzywińskie, Olszewo i Nowaki przewiduje się rozwój energii odnawialnej z możliwością lokalizacji urządzeń elektrowni wiatrowych na obszarze oznaczonym graficznie na rysunku Studium. Szczegółowe lokalizacje elektrowni wiatrowych oraz zasady zagospodarowania i użytkowania terenu winne być ustalone miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego.⁵

Natomiast w strefie IIB, na terenach położonych w obrębie Prostki, przyległych do obszaru projektowanych struktur produkcyjno-usługowych w okolicy Osiedla Leśnego, wyznacza się tereny zabudowy produkcyjno – usługowej (oznaczone na rysunku Studium symbolem PU,) rozumianej jako obejmującą funkcje: techniczno – produkcyjną, składową i usługową. Na obszarze tym, projektowaną zabudowę produkcyjno – usługową należy realizować przy zachowaniu następujących wskaźników zagospodarowania terenu:

a) wysokość zabudowy :

- dla budynków: do 20,0 m n.p.t.;

- dla budowli i urządzeń technologicznych: nie ustala się;

b) wskaźnik powierzchni zabudowy do powierzchni terenu:

- minimalny: nie ustala się,

- maksymalny: 50%,

c) współczynnik intensywności zabudowy:

- minimalny: nie ustala się,

- maksymalny: 2,5;

d) powierzchnia biologicznie czynna działki budowlanej min. 30%.

Z uwagi na położenie terenów w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu Pojezierza Elckiego, ich zagospodarowanie podlega ograniczeniom wynikającym z przepisów odrębnych, dotyczących funkcjonowania ww. formy ochrony przyrody.

Przy realizacji projektowanej zabudowy i zagospodarowania terenów należy uwzględnić wymogi dotyczące ochrony gatunkowej roślin, zwierząt i grzybów, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Ponadto, działalność obiektów realizowanych w ramach ww. zabudowy produkcyjno-usługowej należy prowadzić przy zastosowaniu rozwiązań organizacyjnych, technicznych

i technologicznych, ograniczających negatywne oddziaływanie tych obiektów na otoczenie, w szczególności na sąsiednie budynki oraz lokale przeznaczone na pobyt ludzi, zwłaszcza mieszkalne, w tym poprzez lokalizację ww. zabudowy z zachowaniem separacji przestrzennej (oddalenia) od zabudowy mieszkalnej i mieszkalno-usługowej.

Rozwój i aktywizacja gospodarcza pozostałych jednostek osadniczych odbywać się winna na analogicznych zasadach z przejściowym, niepełnym wyposażeniem w infrastrukturę techniczną. Dla właściwego rozwiązania zagadnień technicznych zabezpieczyć należy odpowiednie standardy użytkowania działek - *powierzchnia nie może być mniejsza niż 1500m² w wypadku zabudowy zagrodowej i 500 m² dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Dopuszcza się możliwość tworzenia nowej zabudowy zagrodowej oraz gospodarstw specjalistycznych na terenie całej gminy¹, za wyjątkiem⁴ pasa technologicznego dwutorowej linii 400 kV Elk-Łomża oraz⁶ terenów wskazanych pod lokalizację farm wiatrowych, na których to terenach obowiązuje zakaz realizacji zabudowy kubaturowej przeznaczonej na stały pobyt ludzi (w tym odbudowy siedlisk obecnie nieistniejących), zakaz ten nie dotyczy rozbudowy i uzupełnień o nowe obiekty istniejących siedlisk rolniczych i innej zabudowy w granicach istniejącego zainwestowania.⁴*

Rozwój i aktywizacja gospodarcza tych terenów może być również oparta:

- o rozwój sektora usług oraz drobnej wytwórczości pod warunkiem, że będą one związane z istniejącymi układami osadniczymi,
- o wykorzystanie odnawialnych źródeł energii (w tym farmy wiatrowe), pod warunkiem zachowania norm ochrony przed hałasem i wibracjami oraz pod warunkiem zachowania zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu.⁴

Rolnicze obszary produkcyjne w zależności od ich podziału wg produktywności podlegają następującym zasadom użytkowania:

- tereny o dominującej funkcji rolniczej podlegają ochronie bez prawa zmiany zasad użytkowania funkcjonalnego. Występująca w tych obszarach rolnicza zabudowa rozproszona może ulegać procesom modernizacji, rozbudowy i przebudowy przy utrzymaniu dotychczasowej funkcji,
- tereny preferowanej funkcji rolniczej podlegają ochronie bez prawa zmiany zasad użytkowania funkcjonalnego¹ z dopuszczeniem możliwości zmiany użytkowania gruntów w trybie opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Dopuszcza się rekreacyjne wykorzystanie siedlisk rolniczych na zasadzie odtworzenia struktury architektonicznej lub modernizacji użytkowej - gospodarstwa agroturystyczne¹.

W obrębie rolniczych obszarów produkcyjnych wskazane zostały tereny predysponowane pod lokalizację farm wiatrowych. Obowiązuje możliwość zmiany użytkowania gruntów w trybie

opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub decyzji administracyjnych. Na terenach predysponowanych pod lokalizację farm wiatrowych oraz na terenach w ich najbliższym sąsiedztwie wskazane jest jak najmniej rozproszenie zabudowy.⁴

Tereny wielofunkcyjnego rozwoju wsi podlegać mogą zmianom i być przeznaczone na cele zagospodarowania turystycznego i rekreacyjnego w jednostkach osadniczych, na obszarach stykowych z jednostkami osadniczymi, bądź poza strukturami osadniczymi, jeżeli wynikać to będzie z opracowań realizowanych w trybie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.¹

Zasady zagospodarowania rekreacyjnego i turystycznego w obydwu strefach odbywać się muszą z uwzględnieniem specyfiki uwarunkowań lokalnych:

- w wypadku realizacji budownictwa rekreacyjnego w zespołach w oparciu o miejscowe plany, obowiązują minimalne standardy jak dla budownictwa mieszkaniowego (określone powyżej),
- w przypadkach pojedynczych¹ realizacji indywidualnych, preferuje się wielkość działek $1000m^2$ ¹ zapewniające prawidłowe¹ rozwiązania gospodarki wodno - ściekowej. Wyklucza się możliwość docelowych¹ wtórnych podziałów takich działek, z uwagi na konieczność zachowania właściwych warunków użytkowania oraz utrzymania wysokiego udziału powierzchni biologicznie czynnej (70%)¹,
- przy realizacji obiektów i urządzeń komercyjnych obowiązują zasady pełnego wyposażenia w infrastrukturę techniczną,
- przy projektowaniu terenów budownictwa letniskowego należy dążyć do tworzenia kolonii o pojemności nie przekraczającej 50 działek i zachowania oddalenia poszczególnych kolonii od siebie minimum 100 m.¹

Na obszarach strefy obowiązują zasady ochrony środowiska przyrodniczego określone w układzie systemowym, zgodne z ustaleniami dotyczącymi zasad ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego, zawarte w punkcie 3.4 niniejszego studium.

5. USTALENIA W ZAKRESIE OBSZARÓW OBJĘTYCH OBOWIĄZKIEM SPORZĄDZENIA MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO. DZIAŁANIA OPERACYJNE

Realizacja celów określonych w niniejszym studium, ich specyfika wynikająca ze złożoności uwarunkowań poprzedzona być musi szeregiem opracowań o odpowiednim stopniu szczegółowości. W szczególności określone muszą zostać standardy szczegółowe zagospodarowania oraz rozwiązania obszarów określone w studium w sposób ogólny (jako zasada lub kierunek).

5.1 Obszary wymagające opracowania planów miejscowych

Przyjmuje się zasadę opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszarów, których rozwój warunkowany jest reżimami ochronnymi wynikającymi z położenia na terenach prawnie chronionych a także dla obszarów położonych w strefie intensywnego rozwoju.

Opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wymagają następujące obszary funkcjonalne i jednostki osadnicze *z możliwością indywidualnych opracowań planistycznych dla poszczególnych wsi lub fragmentów przewidzianych do szybkiego zainwestowania:*¹

- obszar rejonu jeziora Dybowskiego ze wsiami: Dybowo, Taczki, Ciernie, Rożyńsk Wielki,
- obszary związane z rozwojem funkcji turystycznej nad jeziorami Krzywe i Rajgrodzkie, ze wsiami: Cisy, Krzywe, Dąbrowskie, Wojtele, Zawady – Tworki,
- obszar związany z jeziorem Długochały, ze wsiami: Długochorzele, Kurzątki, Górczyce, Marchewki, *Sokółki*,¹
- obszary związane z jeziorem Toczyłowo i wschodnimi brzegami rzeki Ełk (Bogusze),
- obszar funkcjonalny Prostki – Bogusze, Lipińskie, Ostrykół,
- *obszar związany z energią odnawialną w obrębach geodezyjnych Krzywińskie, Olszewo, Nowaki.*⁵

5.2 Obszary przestrzeni publicznej:

Obszarem przestrzeni publicznej dla Prostek jest fragment drogi krajowej nr 65 – ul. 1 Maja poszerzona do ok. 50 m, tworząca centrum usługowe wsi, grupujące usługi handlowe, rzemieślnicze, łączności, administracji publicznej, kultury itp. Jest miejscem tradycyjnych spotkań i kontaktów mieszkańców gminy. Ze względu na ciąg drogi krajowej nie odbywają się tu imprezy maso-

we; do tych celów wykorzystywany jest obszar zespołu szkół i stadion wiejski.

Ze względów na reprezentacyjny charakter ulicy 1 Maja projektowane i przebudowywane przy niej obiekty winny harmonizować z istniejącą zabudową o wartościach zabytkowych i kulturowych. Należy dążyć do dbałości o elementy kształtujące ciągłość przestrzeni jak: fasady budynków, forma i kształt posadzki ulicy w liniach zabudowy, sposób ułożenia i kolor, detal połączenia różnych płaszczyzn i materiałów, stopnie, podwyższenia czy obniżenia, schody, pomniki, reklamy, drzewa.¹

5.3 Opracowania problemowe:

- Koncepcja techniczno-ekonomiczna połączenia wodnego jezioro Krzywe – jezioro Rajgrodzkie. Celem opracowania jest sprawdzenie możliwości wykonania i określenia potencjalnych kosztów zadania. Jego realizacja w istotny sposób uatrakcyjni północno-wschodnie rejony gminy w przedmiocie zagospodarowania turystycznego.
- Studia techniczne określające możliwości wykonania zbiorników retencyjnych na ciekach wodnych z możliwością ich gospodarczego i turystycznego wykorzystania.
- Studia przyrodnicze poprzedzające utworzenie użytków ekologicznych w rejonie Góry Rożynki i Wiśniowa Elckiego.
- Roczny monitoring awifauny i chiropterfauny sporządzany dla obszaru na którym przewiduje się rozmieszczenie urządzeń elektrowni wiatrowych o mocy powyżej 100 kW poprzedzający opracowanie mpzp.⁵

6. ZADANIA PONADLOKALNE REALIZUJĄCE CELE PUBLICZNE⁴

Do zadań ponadlokalnych wynikających z opracowywanych programów wojewódzkich oraz innych opracowań w tym także wynikające z przyjętych w planie województwa kierunków rozwoju należą:

- przebudowa drogi krajowej nr 65 granica państwa-Elk-Białystok-Bobrowniki (w tym budowa obejścia miejscowości Prostki),
- modernizacja drogi wojewódzkiej nr 667 Elk – Biała Piska,
- przebudowa dróg układu uzupełniającego do wymaganych klas technicznych,
- modernizacja linii kolejowej ~~I-rzędowej pierwszorzędnej~~ Białystok-~~Korsze Głomno~~ umożliwiającej rozwijanie prędkości ~~120 200~~ km/h. ~~wraz z elektryfikacją odcinka Elk-Białystok,~~
- realizacja odgałęzienia międzynarodowej trasy rowerowej Tysiąca Jezior Północnych,
- uzupełnienie międzynarodowej trasy rowerowej, trasami międzyregionalnymi, regionalnymi i lokalnymi,
- budowa ponadlokalnych urządzeń infrastruktury technicznej – budowa⁴ dwutorowej⁶ linii 400 kV Elk-Łomża, budowa linii energetycznych wysokiego napięcia 110 kV Elk-Szczuczyn-Stawiski-Łomża,
- koncepcja eksportu gazu na Litwę rozpatrywana przez PGNiG S.A; wariant I z kierunku tłoczni Zambrów, z Systemu Gazociągów Tranzytowych (wymagana byłaby budowa gazociągu Zambrów-Łomża-Elk-Suwałki-granica państwa),
- zwiększenie lesistości.⁴

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko – mazurskiego, zatwierdzony uchwałą Nr XXXIX/832/18 Sejmiku Województwa Warmińsko – Mazurskiego z dnia 28 sierpnia 2018r. określił rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym. Należą do nich inwestycje zawarte w poniższych tabelach.

Tabela 1. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym z zakresu infrastruktury komunikacyjnej.

Lp.	Nazwa inwestycji	Program, dokument	Lokalizacja inwestycji: 1 – gmina miejska 2 – gmina miejsko-wiejska 3 – gmina wiejska
1.	Budowa drogi S61 Ostrów Mazowiecka – obwodnica Augustowa, odcinek m. Szczuczyn – m. Raczki	Program Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023 (z perspektywą do 2025 r.) ¹ Kontrakt Terytorialny dla Województwa 3 – Elk, Kalinowo, Prostki Warmińsko-Mazurskiego ⁸	1 – Elk 2 – Biała Piska Kontrakt Terytorialny dla Województwa 3 – Elk, Kalinowo, Prostki

2.	Wzmacnianie potencjału gospodarczego stolicy województwa poprzez optymalizację jej układu drogowego	Kontrakt Terytorialny dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego ⁸	Województwo warmińsko-mazurskie
3.	Dokumentacje techniczne (WM) Przygotowanie inwestycji drogowych planowanych do realizacji ze środków UE w ramach RPO na lata 2014-2020; oraz inv. własnych planowanych do realizacji ze źró. własnych, środków innych samorządów, oraz z budżetu państwa	Wieloletnia Prognoza Finansowa Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2017-2039 ²	Województwo warmińsko-mazurskie
4.	E-75 - Prace na linii kolejowej E75 na odcinku Białystok – Suwałki – Trakiszki (granica państwa) [projekt o znaczeniu krajowym] [lista rezerwowa Lp. 122] Projekt znajduje się na liście projektów rezerwowych w KPK. PKP PLK SA planuje złożyć wniosek o dofinansowanie projektu w ramach III konkursu CEF (informacje: listopad 2016 r.)	Dokument implementacyjny do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 r.) ³ Krajowy Program Kolejowy do 2023 roku ⁴ Kontrakt Terytorialny dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego ⁸	1 – Elk 2 – Olecko 3 – Elk, Prostki, Wieliczki
5.	Zabudowa ERTMS/ETCS na liniach sieci bazowej TEN-T	Krajowy Program Kolejowy do 2023 roku ⁴	Województwo warmińsko-mazurskie
6.	Kolejowe przedsięwzięcia multilokalizacyjne służące poprawie bezpieczeństwa na niewłaściwych skrzyżowaniach linii kolejowych z drogami w województwie warmińsko-mazurskim	Kontrakt Terytorialny dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego ⁸	Województwo warmińsko-mazurskie
7.	Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej – promocja (WB) Wykreowanie markowego produktu turystycznego Trasy Rowerowej Polski Wschodniej oraz stworzenie wizerunku województwa, jako miejsca atrakcyjnego dla turystów zainteresowanych wypoczynkiem aktywnym, zwłaszcza turystyką rowerową	Wieloletnia Prognoza Finansowa Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2017-2039 ²	Województwo warmińsko-mazurskie

1) „Program Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023 (z perspektywą do 2025 r.)” Załącznik Nr 1. (Uchwała Nr -105/2017 Rady Ministrów z dnia 12 lipca 2017 r. – aktualizacja w związku ze Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju);

2) „Wieloletnia Prognoza Finansowa Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2017-2039” Uchwała Nr XXXII/707/17 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 27 listopada 2017 r.;

3) Dokument implementacyjny do Strategii rozwoju transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 r.), październik 2014 r., Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, Warszawa;

8) „Kontrakt Terytorialny dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego” – Uchwała Nr 225 Rady Ministrów z dnia 4 listopada 2014 r. w sprawie zatwierdzenia Kontraktu Terytorialnego dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego (M.P. z 2014 r. poz. 1070). Aneks Nr 2 do Kontraktu Terytorialnego, Uchwała Nr 65 Rady Ministrów z dnia 5 maja 2017 r. w sprawie zatwierdzenia zmiany Kontraktu Terytorialnego dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Tabela 2. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym z zakresu infrastruktury technicznej.

Lp.	Nazwa inwestycji	Program, dokument	Lokalizacja inwestycji: 1 – gmina miejska 2 – gmina miejsko-wiejska 3 – gmina wiejska
1.	Budowa gazociągów wysokiego ciśnienia: Gazociąg DN700 Polska – Litwa (interkonektor)	Plan Rozwoju GAZ-SYSTEM w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na paliwo gazowe na lata 2018-2027 r. ⁴	3 – Kalinowo, Prostki
2.	Budowa, przebudowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej i wodociągowej	Krajowy program oczyszczania ścieków Komunalnych ⁶	1 – Mrągowo, Olsztyn 2 – Barczewo, Nidzica, Orzysz

			3 – Dywity, Gietrzwałd, Jedwabno, Kurzętnik, Mrągowo, Piecki, Prostki, Purda, Stawiguda
--	--	--	---

4) „Plan Rozwoju GAZ-SYSTEM w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na paliwo gazowe na lata 2018- 2027 r.” uzgodniony przez Prezesa URE w październiku 2017 r.;

6) „Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych” – Załącznik nr 2 – Wykaz aglomeracji oraz przedsięwzięć ujętych w aktualizacji programu, w dniu 31 lipca 2017 r. Rada Ministrów przyjęła piątą aktualizację Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych (AKPOŚK 2017);

Tabela 3. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Lp.	Nazwa inwestycji	Program, dokument	Lokalizacja inwestycji: 1 – gmina miejska 2 – gmina miejsko-wiejska 3 – gmina wiejska
1.	Ochrona zasobów przyrodniczych wybranych alei województwa warmińsko-mazurskiego poprzez poprawę stanu istniejących siedlisk i wykonanie nasadzeń w ramach działań ZIELONA DROGA (WB) Ochrona i zachowanie ciągłości korytarzy ekologicznych pachnicy dębowej oraz siedlisk chronionych gatunków porostów w obrębie cennych przyrodniczo alei na wybranych odcinkach dróg wojewódzkich województwa warmińsko-mazurskiego	Wieloletnia Prognoza Finansowa Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2017-2039 ¹	Województwo warmińsko-mazurskie
2.	Odtworzenie kształtowanie przekroju podłużnego i poprzecznego oraz układu poziomego koryta rzeki Karmelówka w km 7+800 - 13+216 wieś Wiśniowo Elckie, gm. Prostki	Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły ⁵	3 – Prostki

1) „Wieloletnia Prognoza Finansowa Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2017-2039” Uchwała Nr XXXII/707/17 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 27 listopada 2017 r.;

5) „Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły” Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, (Dz. U. z 2016 r. poz. 1911);

Tabela 4. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym z zakresu infrastruktury społecznej.

Lp.	Nazwa inwestycji	Program, dokument	Lokalizacja inwestycji: 1 – gmina miejska 2 – gmina miejsko-wiejska 3 – gmina wiejska
1.	Wsparcie obszaru kultury w województwie warmińsko-mazurskim poprzez realizację projektów infrastrukturalnych kluczowych dla rozwoju regionu i państwa, służących rozwojowi kultury i dziedzictwa kulturowego	Kontrakt Terytorialny dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego ²	Województwo warmińsko-mazurskie
2.	Rozwój klastrów energii w województwie warmińsko-mazurskim poprzez realizację projektów służących rozwojowi energetyki na poziomie lokalnym	Kontrakt Terytorialny dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego ²	Województwo warmińsko-mazurskie
3.	Termomodernizacja państwowych placówek szkolnictwa artystycznego w województwie warmińsko-mazurskim	Kontrakt Terytorialny dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego ²	Województwo warmińsko-mazurskie

2) „Kontrakt Terytorialny dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego” – Uchwała Nr 225 Rady Ministrów z dnia 4 listopada 2014 r. w sprawie zatwierdzenia Kontraktu Terytorialnego dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego (M.P. z 2014 r. poz. 1070). Aneks Nr 2do Kontraktu Terytorialnego, Uchwała Nr 65 Rady Ministrów z dnia 5 maja 2017 r. w sprawie zatwierdzenia zmiany Kontraktu Terytorialnego dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego.